

A man with a long beard and a dark knitted hat is focused on operating a vintage sewing machine. He is wearing a red and black plaid shirt. The machine is dark green and has a large spool of orange thread in the foreground. The background is slightly blurred, showing a workshop environment.

Tillväxtförsättningar för Norrbottens näringsliv

Innehåll

Förord	6
Sammanfattning	8
Norrbottens befolkning och sysselsättning	10
Företagande i Norrbotten	14
Näringsindelning och sysselsättning.....	14
Arbetsställen och företagsbestånd i Norrbotten.....	16
Nyföretagsamhet	19
Konkurser	21
Bruttoregionalprodukt och förädlingsvärde.....	22
Forskning, utveckling och investeringar	26
Patent	26
Investeringar	27
Norrbottens kommuner	29
Regional och lokal specialisering.....	30
Största arbetsgivare regionalt och lokalt	31
Arvidsjaur.....	31
Arjeplog.....	32
Jokkmokk.....	33
Övertorneå.....	33
Kalix	34
Övertorneå	35
Pajala	35
Gällivare	36
Älvsbyn	37
Luleå	37
Piteå	38
Boden	39
Haparanda.....	39

Kiruna.....	40
Företagsledare i Norrbotten.....	41
Företagens inställning till tillväxt	44
Företagens tillväxtkapacitet.....	46
Företagens stöd	47
Företagens utmaningar	50
Kommentarer till det regionala utvecklingsarbetet.....	55
Källförteckning.....	59

Figurförteckning

Figur 1: Demografisk försörjningskvot (källa: SCB)	11
Figur 2: Arbetsmarknadsställning i befolkningen 20-64 år.....	12
Figur 3: Lediga jobb efter region och sektor (källa: SCB)	12
Figur 4: Förvärvsarbetare som bor och arbetar i länet (källa: SCB)	13
Figur 5: Förvärvsarbetare som pendlar in till länet (källa: SCB)	13
Figur 6: Förvärvsarbetare som pendlar ut ur länet (källa: SCB).....	14
Figur 7: Nystartade företag per län och år (Källa: Tillväxtanalys).....	20
Figur 8: Nystartade företag per kommun och år (källa: Tillväxtanalys)	20
Figur 9: Konkurer per län och år (källa: Tillväxtanalys)	21
Figur 10: Konkurer per kommun och år (källa: Tillväxtanalys)	22
Figur 11: Bruttoinvesteringar i byggnader och mark efter näringsgren (källa: SCB).....	28
Figur 12: Bruttoinvesteringar i maskiner och inventarier efter näringsgren (källa: SCB).....	29
Figur 13: Åldersdistribution företagsledare	41
Figur 14: Könsfördelning företagsledare.....	42
Figur 15: Könsfördelning i Norrbottens företag.....	42
Figur 16: Företagsledares erfarenheter av andra roller	43
Figur 17: Företagsledares erfarenheter från företagsledning	43
Figur 18: Fördelning av företagsledare som identifierar sig med starka näringar	44
Figur 19: Fördelning av företagens försäljning på geografiska marknader.....	45
Figur 20: Företagens värdeerbjudanden i förhållande till deras livscykel.....	45
Figur 21: Företagsledarnas tillväxtambitioner	46
Figur 22: Uppskattad avsättning på forskning och utveckling.....	46
Figur 23: Förnyelsegrad genom innovation.....	47
Figur 24: Upplevd efterfrågan och utbud av företagsstöd.....	48
Figur 25: Företagens stöd enligt företagen.....	49
Figur 26: Företagens utmaningar för att realisera tillväxtambitioner	50
Figur 27: Kommentarer till det regionala utvecklingsarbetet.....	55

Tabellförteckning

Tabell 1: Sysselsättning per näringsgren och kön (källa: SCB)	16
Tabell 2: Antal arbetsställen efter näringsgren i Norrbottens län (källa: Statistikdatabasen, SCB)	19
Tabell 3: Bruttoregionalprodukt per capita (källa: SCB)	23
Tabell 4: Förädlingsvärde (mnkr) efter näringsgren i Norrbottens län (källa: Statistikdatabasen, SCB)	26
Tabell 5: Patentansökningar per region (källa: PRV)	27
Tabell 6: Andel förvärvsarbetande per näringsgren 2016 (källa: rAps-RIS).....	30
Tabell 7: 15 största arbetsgivare i Arvidsjaur 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)	32
Tabell 8: 15 största arbetsgivare i Arjeplog 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)	32
Tabell 9: 15 största arbetsgivare i Jokkmokk 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)	33
Tabell 10: 15 största arbetsgivare i Övertorneå 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)	34
Tabell 11: 15 största arbetsgivare i Kalix 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)	34
Tabell 12: 15 största arbetsgivare i Övertorneå 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)	35
Tabell 13: 15 största arbetsgivare i Pajala 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)	36
Tabell 14: 15 största arbetsgivare i Gällivare 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)	36
Tabell 15: 15 största arbetsgivare i Älvsbyn 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)	37
Tabell 16: 15 största arbetsgivare i Luleå 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)	38
Tabell 17: 15 största arbetsgivare i Piteå 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)	38

Tabell 18: 15 största arbetsgivare i Boden 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)	39
Tabell 19: 15 största arbetsgivare i Haparanda 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)	40
Tabell 20: 15 största arbetsgivare i Kiruna 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)	40

Förord

Det regionala tillväxtarbetet har sin utgångspunkt i Europa 2020 – EU: s strategi för full sysselsättning och hållbar tillväxt för alla. Det är en strategi för hög sysselsättning, koldioxidsnål ekonomi, produktivitet och social sammanhållning. Ett av de viktigaste verktygen för EU vid genomförandet av strategin är sammanhållningspolitiken och strukturfonderna.

Norrbottens regionala utvecklingsstrategi (RUS) bygger på inriktningen i Europa 2020 – strategin och den nationella politiken. I RUS pekas följande tillväxtområden ut som strategiskt viktiga för länets fortsatta tillväxt:

- Test- och övningsverksamhet
- Upplevelsenäring
- Energi- och miljöteknik
- Basindustri (förädling)
- Kunskapsintensiva tjänstenärings.

Den regionala utvecklingsstrategin för hållbar framtid i Norrbotten 2020 (RUS) utgår från att länets näringslivsstruktur historiskt är präglad av stora basindustrier och behöver diversifieras och arbetsmarknaden breddas. Ett regionalt diversifierat näringsliv kan bland annat leda till att konjunktursvängningar blir mindre kännbara. Arbetet med att utveckla regioner utgår i större utsträckning från de förutsättningar som finns i den enskilda regionen. Den egna kraften och förmågan att ta tillvara regionernas tillgångar är av stor betydelse i det regionala utvecklingsarbetet. Ökad kunskap om regionala förutsättningar och olika förhållanden ger därför möjlighet till en god och framgångsrik utveckling.

Luleå tekniska universitet är projektägare för projektet ”Regional förnyelse” som finansieras av LTU och Länsstyrelsens länsanslag. En del av projektet handlar om att stärka den regionala analysen inom olika områden. En analys av näringslivsstrukturen genomfördes och publicerades 2014 (Örtqvist 2014). Föreliggande studie är en uppföljning av tidigare genomförd utredning och avsikten är att bidra till kunskap om näringslivets utveckling i regionen och vilka framtida prioriteringar och satsningar som behöver göras.

Syftet med studierna om Norrbottens näringsliv är ytterst att öka kunskapen om Norrbottens styrkor, svagheter och tillväxtpotential och därigenom bidra till en ökad förståelse kring länets möjligheter och utmaningar.

Rapportens mål är att utgöra ett diskussionsunderlag för prioriteringar inom det regionala tillväxtarbetet. Målet är därmed att skapa ett för länet gemensamt kunskaps- och diskussionsunderlag kring länets möjligheter i förhållande till länets tillväxtförutsättningar.

Vi som har arbetat med utvärderingen är anställda vid forskningsämnet entreprenörskap och innovation vid Luleå tekniska universitet. Vi har tidigare erfarenhet av liknande utvärderingar inom ramarna för projektet Regional förnyelse (Örtqvist 2014, Örtqvist 2015, Ejdemo, Söderholm et al. 2016, Örtqvist 2017, Örtqvist och Ejdemo 2017). Vi ser det därför som ett spännande och intressant uppdrag att få möjligheten att här följa upp och utvärdera Norrbottens näringsliv. Det är vår förhoppning att vi kan bidra med något som kan hjälpa till att driva utvecklingen framåt. Kärnan i utvärderingen är förstås de erfarenheter och synpunkter som kommit oss tillgodo under arbetsprocessen. Vi vill därför ta

tillfället i akt och tacka alla er som ställt upp genom att svara på våra frågeställningar och till er som har hjälpt till att ta fram material som legat till grund för våra analyser. I denna rapport försöker vi återge en sammanställning och tolkningar av den information som kommit oss tillhanda under utvärderingsprocessen. Vi hoppas att föreliggande rapport ska utgöra ett tillförlitligt underlag som kan inspirera till handling för att uppnå fortsatt tillväxt i regionens testnäring. Vi välkomnar synpunkter på innehållet i rapporten från alla läsare.

Luleå den 11 juni 2018

Daniel Örtqvist

Sammanfattning

Regional förnyelse är ett samverkansprojekt som finansieras och genomförs av Luleå tekniska universitet, Region Norrbotten och Länsstyrelsen Norrbotten. En del av projektet handlar om att stärka den regionala analysen inom olika områden. En analys av näringslivsstrukturen genomfördes och publicerades 2014 (Örtqvist 2014). Föreliggande studie är en uppföljning av tidigare genomförd utredning och avsikten är att bidra till kunskap om näringslivets utveckling i regionen och vilka framtida prioriteringar och satsningar som behöver göras.

Syftet med studierna om Norrbottens näringsliv är ytterst att öka kunskapen om Norrbottens styrkor, svagheter och tillväxtpotential och därigenom bidra till en ökad förståelse kring länets möjligheter och utmaningar.

Norrbotten utgör 25% av Sveriges markyta och utgör boplats för 2,5% av Sveriges befolkning. Av de ca 250 tusen personer som bor i Norrbotten är ungefär 140 tusen i förvärvsarbetsande ålder. De största näringsgrenarna i regionen är vård och omsorg samt socialtjänst, tillverkning och gruvor och mineralutvinningsindustri samt utbildningsväsendet. Samtidigt som dessa näringar representerar de näringar som sysselsätter flest personer i länet så erbjuder de en skev könsfördelningsstatistik. I flera av de stora branscherna finns det ett 80-20 förhållande mellan över- och underrepresenterat kön. Den totala statistiken uppvisar dock att 47% av arbetskraften i Norrbotten utgörs av kvinnor.

Under flera år på 2010-talet har Norrbotten haft en bruttoregionalprodukt per capita som efter Stockholm har varit högst i landet. De senaste mätningarna har dock både Västra Götaland och Uppsala passerat Norrbotten. De största förädlingsvärdena per näringsgren kommer från gruv- och mineralutvinningsindustri i Norrbotten. Byggnärningar tillsammans med industri för trä och varor av trä är likaså ekonomiskt centrala näringar vad avser bidrag till förädlingsvärde i Norrbotten.

Även om Norrbotten kan uppfattas som en homogen region i stor del av statistiken så finns det mycket som vittnar om starka lokala specialiseringar inom länet. Andelen förvärvsarbetare per kommun och näringsgren visar på att det finns starka lokala specialiseringar. Exempelvis har orter som Gällivare och Kiruna mellan 20-30% av samtliga förvärvsarbetare i kommunerna anställda inom tillverkning och utvinning. Haparanda har 18% anställda inom handeln för att nämna några exempel. Överlag utgör vård och omsorg samt sociala tjänster en stor andel av förvärvsarbetare över flera av regionens kommuner.

En uppföljande enkätstudie till den som låg till grund för den näringslivsanalys som presenterades 2014 visar på att företagsledarna i Norrbotten har blivit äldre. Såväl yngsta som äldsta företagsledare har blivit äldre. Könsfördelningen bland respondenterna visar att 83% är män och liksom tidigare visar resultaten från enkäten på att det finns stora skevheter i könsfördelning bland anställda, och även i ledningsgrupper på chefspositioner och i styrelsepositioner.

Den genomsnittliga företagsledaren har en gymnasial utbildning och närmare 20 års erfarenhet som företagsledare. Därtill har många företagsledare arbetat i närmare 20 år i andra yrkesroller. Ungefär hälften av företagsledarna har tidigare erfarenheter av att starta företag. 10% har erfarenhet av en företagskonkurs och 22% har lett tillväxtföretag.

Endast en tredjedel av företagsledarna anger att de arbetar i någon av de utpekade starka näringar som omnämns i de regionala strategierna. Av de starka näringarna är basindustrin mest frekvent nämnd följt av energi- och miljöteknik samt kunskapsintensiva näringar. Det finns inga statistiskt säkerställda resultat för att starka näringar ska utpresteras övriga företag vad gäller utveckling av omsättning, antal anställda, vinstmarginaler eller övriga centrala nyckeltal. Det är snarare rimligt att det finns en spridning av starka aktörer såväl inom starka som utanför starka näringar.

Majoriteten av omsättningen som kommer från Norrbottens företag kommer också från försäljning inom regionen och med erbjudanden som kan anses mogna. Vad gäller företagens ambitioner att expandera och växa så är företagen överlag positiva till en mindre tillväxt medan fler företag än tidigare ser en omfattande tillväxt som mindre positivt. Detta kan komma från att tidsperspektivet i den uppföljande studien är något längre än vad det var i den ursprungliga undersökningen.

Satsningar på att realisera tillväxtambitioner sker i mindre utsträckning nu än tidigare. Tidigare angav 50% av företagen att de investerade i forskning och utveckling. I den uppföljande studien anger en tredjedel att de har kostnader för forskning och utveckling. På samma sätt svarar företagen något mer försiktigt på vilka innovationsdimensioner som de har arbetat med under året. I fokus står primärt utveckling av produkter och tjänster samt produktionsmetoder.

Företagens upplevda behov av stöd matchas överlag av det utbud av stöd som företagen anger att de har tillgång till. Det är primärt stöd för att utveckla och attraheras kompetens där efterfrågan överstiger utbudet. På en öppen frågeställning om vilka organisationer som bidrar med stöd svarar flest företagsledare att de har fått viktiga stöd från Länsstyrelsen. Därefter nämns Almi och den egna kommunen som viktiga stöd.

De utmaningar som företagsledarna upplever för att realisera framtida tillväxt är primärt fokuserade på kompetensanskaffning och till möjligheten att utveckla marknaden för de erbjudanden företaget har utvecklat. Kommentarer till det regionala utvecklingsarbetet synliggör ett behov av utbildning och kompetensförsörjning, lyhördhet från politik och myndighetsutövning, och finansieringslösningar.

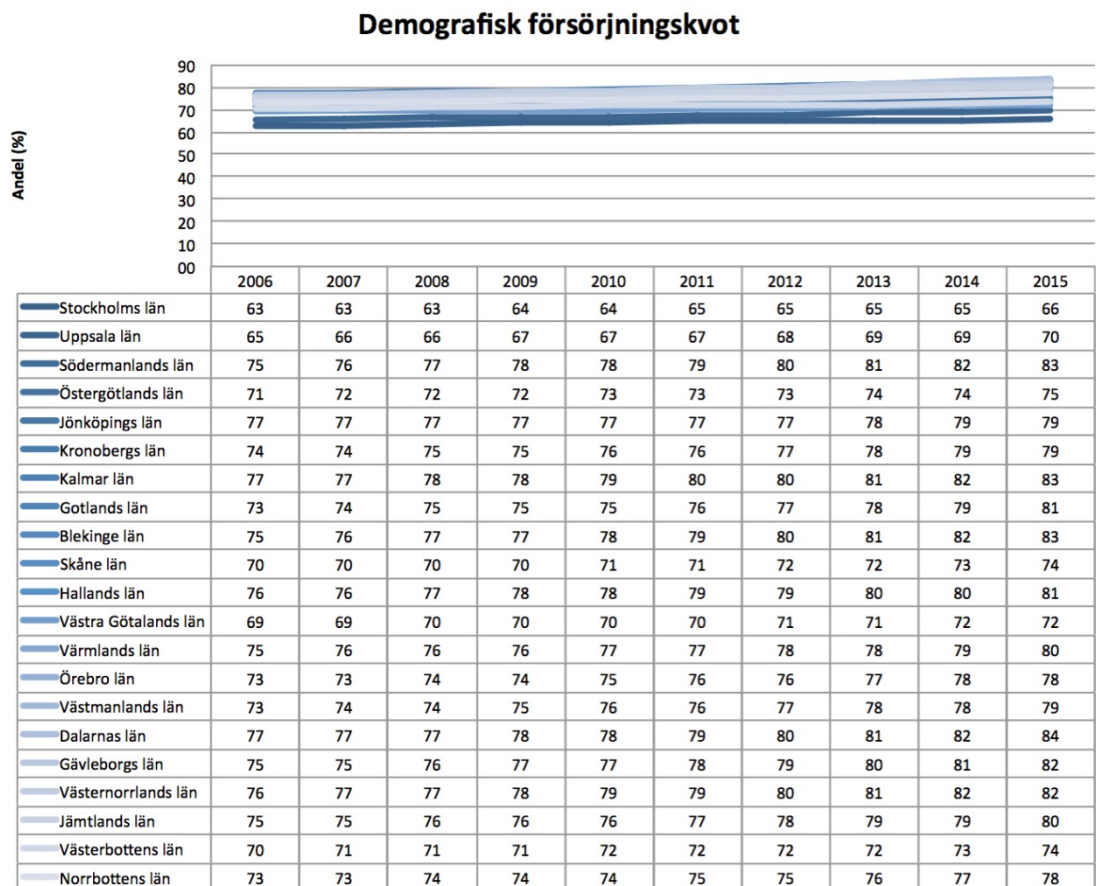
Avslutningsvis, det finns fortsatt en stark tillväxtvilja bland företagsledare i Norrbotten och överlag en kapacitet och tilltro till framtida tillväxt. Strukturella utmaningar som skev könsfördelning inom näringar, behov av utbildad personal och anpassade finansieringslösningar är några av de områden som rätt hanterade kan stärka förutsättningar för att Norrbottens företagare ska kunna realisera sina ambitioner.

Norrbottens befolkning och sysselsättning

Norrbotten har en geografisk storlek motsvarande nära en fjärdedel av Sveriges totala landareal och samtidigt en befolkning om ca 250 000 individer (motsvarande ca 2,5% av rikets befolkning) fördelat på 14 kommuner. Enligt statistik från statistiska centralbyrån ökade invånarna i Norrbotten under 2017 med totalt 725 personer. Denna ökning skedde primärt i städer såsom Luleå, Piteå och Boden, men även Älvsbyn ökade sitt invånarantal. Flertalet kommuner i Norrbotten minskade under året sin folkmängd där Gällivare minskade mest i invånarantal med 131 invånare. Födelseöverskottet är negativt i hela Norrbotten med undantag från Luleå, vilket innebär att färre personer föds än de som dör.

Det sammantagna flyttningsnettot för länet är positivt. Under 2017 utgjorde in-flyttning från utlandet 46% av den totala inflyttningen. Övrig inflyttning kom från övriga Sverige. Vad gäller utflyttning är merparten till övriga Sverige och endast 9% till utlandet. Det totala flyttningsnettot är positivt för Norrbotten. Samtidigt uppvisar 6 av Norrbottens 14 kommuner ett negativt flyttningsnetto. De kommuner med högst positivt flyttningsnetto är Luleå, Piteå, Boden och Älvsbyn.

Av Norrbottens befolkning motsvarar åldersgrupper yngre än 20 år tillsammans med äldre än 64 år strax under 80% av storleken som åldersgruppen som är mellan 20 och 64 år. Denna kvot kallas normalt demografisk försörjningskvot och anger förhållandet mellan personer i förvärvsarbetsande ålder med personer som inte är i förvärvsarbetsande ålder. Figuren nedan visar utvecklingen av den demografiska försörjningskvoten över de senaste tio åren fördelat på Sveriges län. Överlag har kvoten generellt ökat något över tidsperioden, vilket tyder på att ålderskategorin som inte förvärvsarbetar har blivit större i förhållande till den kategori som är i förvärvsarbetsande ålder. Stockholms län har lägst försörjningskvot och de flesta län har vid tidsseriens slut en försörjningskvot mellan 70 och 80.

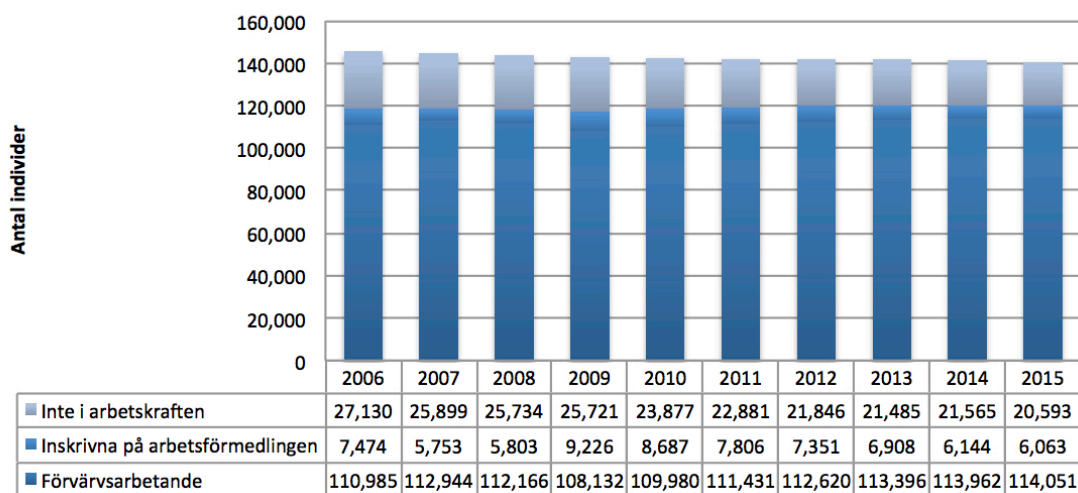


Figur 1: Demografisk försörjningskvot (källa: SCB)

Av Norrbottens ca 250 tusen individer är drygt 140 tusen i förvärvsarbetande ålder, mellan 20 och 64 år. Av dessa totalt 140 tusen individer är ca 114 tusen förvärvsarbetande, 21 tusen står utanför arbetskraften och 6 tusen är inskrivna på arbetsförmedlingen.

Över de senaste tio åren har antalet förvärvsarbetare i Norrbotten inte varit så högt som det var i tidsseriens slut 2015. På samma sätt har antalet personer som inte ingår i arbetskraften inte varit så lågt som det var 2015 under den tidsperiod som anges i tidsserien. Av personer i förvärvsarbetande ålder är 81% förvärvsarbetande, 15% ingår inte i arbetskraften och 4% är inskrivna på arbetsförmedlingen.

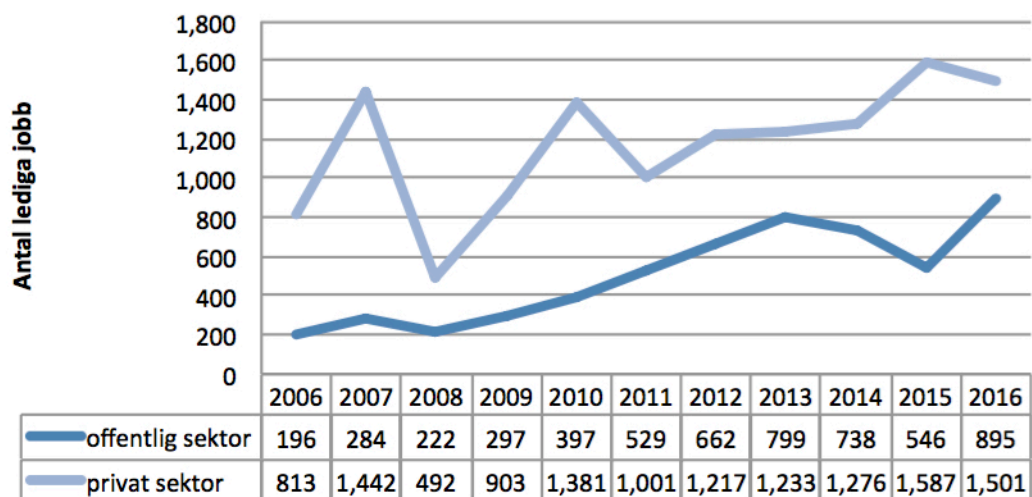
Arbetsmarknadsställning i befolkningen 20–64 år



Figur 2: Arbetsmarknadsställning i befolkningen 20-64 år

Ovan figur utgick från tillgången till arbetskraft i Norrbotten. Nedan figur visar omvänt på företagens efterfrågan av arbetskraft, uttryckt i lediga jobb(/vakanser). Tidsserien visar på samma tidsserie med ett extra år i form av 2016. Överlag visar figuren på att antalet lediga jobb i offentlig sektor överlag stadigt ökat över tidsperioden. Procentuellt är ökningen över tidsperioden stor, men i relation till totalt antal förvärvsarbetande är efterfrågan relativt sett låg. Privat sektor har nästintill fördubblat antalet lediga jobb under tidsperioden, men även här är antalet lediga jobb i förhållande till totalt antal personer i förvärvsarbetande ålder lågt.

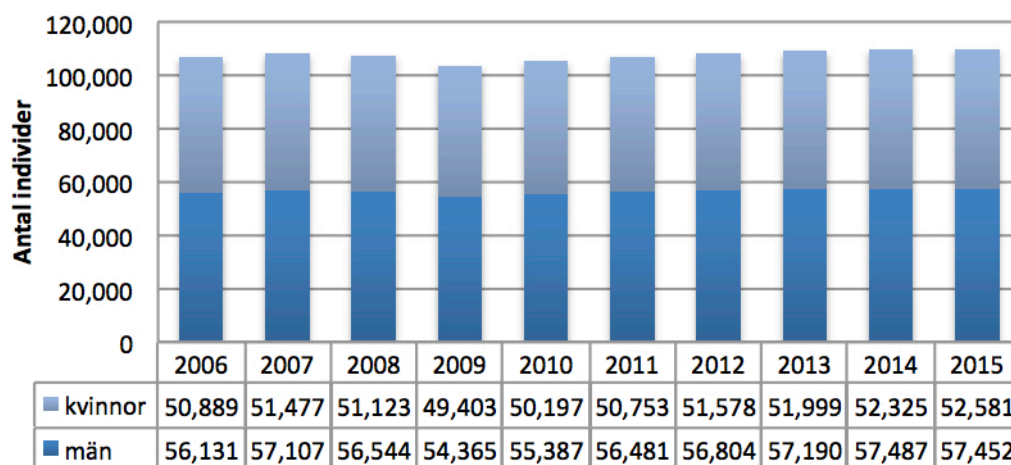
Lediga jobb efter region och sektor



Figur 3: Lediga jobb efter region och sektor (källa: SCB)

Av de förvärvsarbetare som bor och arbetar i länet är könsfördelningen någorlunda jämn. Närmare 48% av de förvärvsarbetare som bor och arbetar i länet är kvinnor, vilket är i likhet med större delen av tidsperioden.

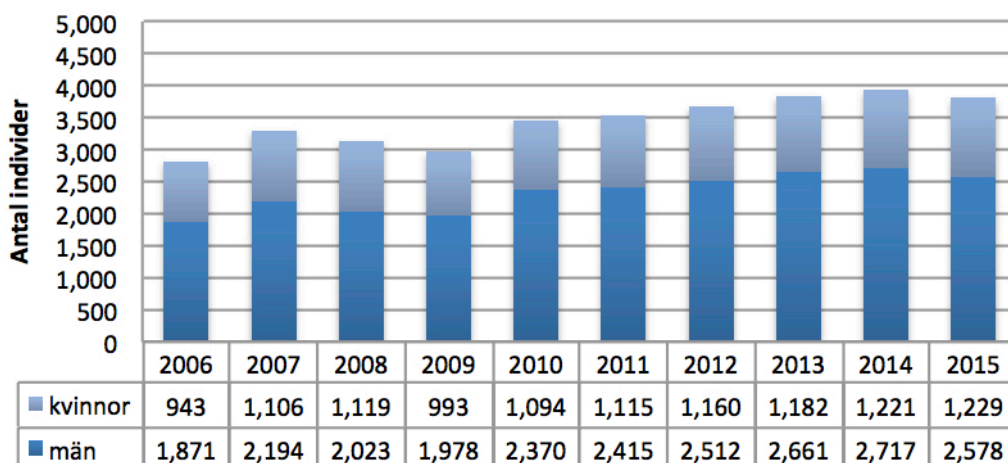
Förvärvsarbetare som bor och arbetar i länet



Figur 4: Förvärvsarbetare som bor och arbetar i länet (källa: SCB)

Arbetskraftsrörligheten över länsgränsen är relativt liten i förhållande till antalet personer i förvärvsarbetande ålder. Strax under 4 tusen personer pendlar in till länet för sitt förvärvsarbete. Antalet har varit relativt stabilt och varierat mellan 3 och 4 tusen personer under tidsserien på tio år som presenteras i figuren nedan. Statistiken är beräknad utifrån antalet personer som arbetar på arbetsställen i länet men som är folkbokförda i andra län.

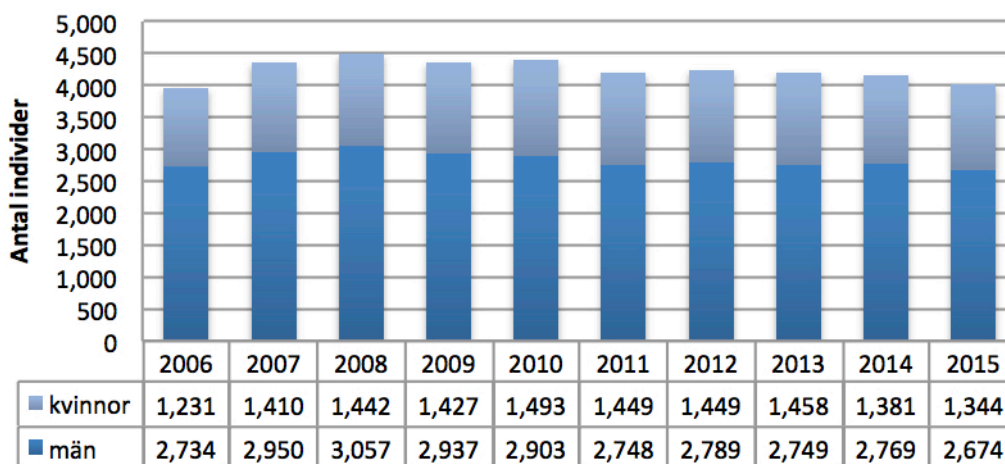
Förvärvsarbetare som pendlar in till länet



Figur 5: Förvärvsarbetare som pendlar in till länet (källa: SCB)

På motsvarande sätt pendlar närmare 4 tusen personer ut ur länet för att arbeta, vilket även det har varit relativt stabilt över den uppmätta tidsserien. Statistiken beräknas utifrån antalet förvärvsarbetande som är folkbokförda i länet men som arbetar på arbetsställen i andra län. I statistiken ingår även så kallade gränspendlare som är folkbokförda i Sverige men som förvärvsarbetar i angränsande land.

Förvärvsarbetare som pendlar ut ur länet



Figur 6: Förvärvsarbetare som pendlar ut ur länet (källa: SCB)

Närmare 70% av förvärvsarbetande som pendlar in i länet är män och motsvarande närmare 67% av förvärvsarbetande som pendlar ut ur länet är män.

Företagande i Norrbotten

I föregående avsnitt presenterades information om Norrbottens befolkning, hur stor andel som är i förvärvsarbetande ålder och hur stor andel som är förvärvsarbetande i och utanför Norrbotten. I föreliggande avsnitt presenteras mer detaljerat vilken sysselsättning Norrbottens befolkning har och hur Norrbottens företagsbestånd ser ut.

Näringsindelning och sysselsättning

Tabellen nedan visar sysselsättning (förvärvsarbetande 20-64 år) efter näringsgren och kön för Norrbotten. Tidsserien visar hur antalet anställda har förändrats över en åttaårsperiod och hur könsfördelningen sett ut i respektive näringsgren under denna tidsperiod.

Enheter för vård och omsorg samt socialtjänst utgör den största näringsgrenen utifrån antal anställda, därefter kommer näringsgrenar som tillverkning och gruvor och mineralutvinningsindustri samt utbildningsväsendet.

Det är tydligt att könsfördelning är skev utifrån näringsgrensindelningen. Näringsgrenar som exempelvis byggindustri och tillverkningsindustri har väldigt låg andel kvinnliga arbetare. Motsatsvis har näringsgrenar såsom utbildningsväsendet och vård och omsorg en väldigt hög andel kvinnliga anställda. Även om det förekommer förändringar över perioden 2008 till 2015 så är de väldigt små och det finns ingen näringsgren som i egentlig

mening tydligt signalerar förändring av könsfördelning under den tidsperiod som här redovisas. Sett över den totala sysselsättningen utgör kvinnor 47% av arbetskraften under 2015 i Norrbotten.

Näringsgren		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A företag inom jordbruk, skogsbruk och fiske	antal anställda	2 577	2 569	2 617	2 570	2 509	2 492	2 326	2 287
	varav kvinnor	17%	17%	18%	19%	19%	18%	18%	19%
B+C tillverkningsindustri; gruvor och mineralutvinningsindustri	antal anställda	16 279	15 165	15 424	15 932	15 988	15 727	15 726	15 106
	varav kvinnor	16%	16%	17%	17%	18%	18%	18%	18%
D+E företag inom energi och miljö	antal anställda	1 367	1 391	1 452	1 495	1 537	1 560	1 662	1 610
	varav kvinnor	17%	17%	16%	18%	19%	20%	20%	19%
F byggindustri	antal anställda	9 345	9 252	9 770	10 165	10 303	10 073	10 293	10 176
	varav kvinnor	8%	8%	9%	9%	10%	9%	9%	8%
G handel; serviceverkstäder för motorfordon och motorcyklar	antal anställda	9 965	9 571	9 915	10 185	10 229	10 265	10 300	10 283
	varav kvinnor	47%	47%	47%	47%	47%	47%	47%	47%
H transport- och magasineringsföretag	antal anställda	5 616	5 413	5 736	5 637	5 691	5 837	5 744	5 685
	varav kvinnor	17%	17%	17%	17%	17%	17%	18%	18%
I hotell och restauranger	antal anställda	3 099	2 928	3 025	3 158	3 275	3 475	3 570	3 757
	varav kvinnor	61%	62%	62%	61%	60%	60%	58%	58%
J informations- och kommunikationsföretag	antal anställda	2 815	2 724	2 572	2 632	2 772	2 722	2 614	2 553
	varav kvinnor	35%	36%	36%	36%	36%	36%	35%	35%
K kreditinstitut och försäkringsbolag m.m.	antal anställda	1 476	1 527	1 503	1 437	1 456	1 447	1 523	1 439
	varav kvinnor	64%	62%	62%	62%	62%	61%	61%	61%
L fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	antal anställda	1 527	1 480	1 425	1 454	1 462	1 489	1 484	1 680
	varav kvinnor	34%	32%	34%	36%	36%	35%	35%	37%
M+N företag inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik; företag inom uthyrning, fastighetsservice, rese-tjänster och andra stödtjänster	antal anställda	9 924	9 636	9 838	10 434	10 812	10 644	10 929	11 228
	varav kvinnor	44%	45%	46%	45%	45%	43%	43%	42%

O civila myndigheter och försvaret	antal anställda	8 472	8 217	8 603	8 783	8 637	9 282	9 440	9 596
	varav kvinnor	48%	48%	47%	45%	47%	46%	47%	49%
P utbildningsväsendet	antal anställda	12 488	11 867	11 772	11 745	11 855	11 798	11 721	11 733
	varav kvinnor	76%	76%	76%	76%	76%	76%	76%	76%
Q enheter för vård och omsorg, socialtjänst	antal anställda	20 436	19 851	20 145	20 072	20 361	20 955	21 077	21 484
	varav kvinnor	84%	84%	84%	84%	84%	83%	83%	82%
R+S+T+U enheter för kultur, nöje och fritid; andra serviceföretag m.m.	antal anställda	4 360	4 167	4 171	4 071	4 210	4 357	4 372	4 253
	varav kvinnor	57%	57%	57%	58%	59%	59%	59%	60%

Tabell 1: Sysselsättning per näringsgren och kön (källa: SCB)

Arbetsställen och företagsbestånd i Norrbotten

Tabellen nedan visar hur Norrbottens arbetsställen har utvecklats över en tioårsperiod. Data i tabellen anger hur många arbetsställen som finns registrerade i Norrbotten fördelat efter näringsgren och år. I vissa celler saknas data beroende på att uppgiften inte har varit tillgänglig eller alltför osäker att redovisas.

Sett ur ett perspektiv på antal arbetsställen så finns det flest registrerade företag inom jordbruk, skogsbruk och fiske. Näringsgrenar såsom gruvor och mineralutvinningsindustri som är stora sett ur antal anställda är överlag relativt små sett ur antal arbetsställen.

Några näringsgrenar som är värda att nämna extra är exempelvis konstnärlig och kulturell verksamhet samt underhållningsverksamhet vilka i stort sett har fördubblat antalet arbetsställen under tioårsperioden. Även flera av näringsgrenar inom bygg har uppvisat ett stort tillskott på arbetsställen under tidsperioden.

Näringsgren SNI 2007	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
01-03 företag inom jordbruk, skogsbruk och fiske	10 52		10 36			13 22		13 43		
	5	10 648	1	12 593	12 577	6	12 671	9	13 654	13 706
05-09 gruvor och mineralutvinningsindustri	49	47	47	51	53	51	60	59	50	50
10-12 livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksindustri	132	130	132	131	131	130	129	137	137	139
13-15 textil-, beklädnads-, läder- och lädervaruindustri	131	138	135	142	144	136	129	127	135	138
16-17 industri för trä och varor av trä, kork och rotting o.d. utom möbler samt massa-, pappers- och pappersvaruindustri								219	223	223
16 industri för trä och varor av trä, kork och rotting o.d. utom möbler	260	240	235	241	231	226	215			

17 massa-, pappers- och pappersvaruindustri	10	11	10	10	11	10	8			
18 grafisk och annan reproduktionsindustri	63	62	58	57	54	52	56	60	54	47
19-21 kemisk industri, petroleumprodukter och läkemedelsindustri	21	25	25	22	23	22	20	21	19	22
22 gummi- och plastvaruindustri		30								
23 industri för andra icke-metalliska mineraliska produkter	65	66	69	70	75	75	70	72	68	70
24-25 stål- och metallverk; industri för metallvaror utom maskiner och apparater	325	347	337	357	357	363	353	351	344	346
26-27 industri för datorer, elektronikvaror, optik och elapparatur	65	75	73	66	68	70	69	67	65	66
28 övrig maskinindustri	70	74	72	74	70	70	69	68	73	74
29-30 transportmedelsindustri	53	51	46	49	54	54	51	54	54	54
31 möbelindustri	49	48	46	48	49	49	51	51	47	50
32 annan tillverkningsindustri	143	127	132	143	137	137	137	131	130	133
33 reparationsverkstäder och installationsföretag för maskiner och apparater	158	158	169	171	188	210	227	237	245	258
35 el-, gas- och värmeverk	103	115	104	101	109	108	107	101	100	105
36-39 vatten- och reningsverk; anläggningar för avfallshandling, återvinning och sanering	41	45	51	58	57	57	66	68	70	64
41 byggtreprenörer	289	303	299	323	338	363	380	401	440	456
42 anläggningsentreprenörer	72	78	97	112	121	130	144	151	143	142
43 specialiserade bygg- och anläggningsentreprenörer	1 397	1 464	1 535	1 641	1 753	1 831	1 875	1 911	1 953	2 011
45 handel med och serviceverkstäder för motorfordon och motorcyklar	575	599	599	610	616	619	630	641	656	675
46 parti- och provisionshandel utom med motorfordon	715	699	703	735	769	751	757	753	771	741
47 detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar	1 772	1 788	1 730	1 732	1 764	1 717	1 664	1 670	1 617	1 610
49-51 land-, sjö- och lufttransport	852	833	835	843	858	859	850	849	842	817
52 magasin och serviceföretag till transport	106	113	114	121	123	122	120	118	123	124
53 post- och kurirföretag	55	38	36	37	37	34	34	34	28	29
55 hotell, semesterbostäder, vandrarhem, campingplatser m.m.	212	217	232	246	258	261	258	262	271	279
56 restauranger, cateringföretag, barer och pubar	519	523	531	513	517	517	519	530	548	564

58 förlag	99	94	97	94	94	91	92	92	90	99
59 film-, video och tv-programföretag, ljudinspelningsstudior och fonogramutgivare	106	118	124	134	126	127	148	157	157	166
60 radio- och tv-bolag	9		10	9	9	11	11	11	12	10
61 tele-kommunikationsbolag	48	50	51	52	45	45	46	46	47	44
62 programvaru-producenter, data-konsulter o.d.	449	444	453	464	482	472	468	475	480	481
63 informations-tjänstföretag	35	32	40	43	39	36	36	43	44	41
68 fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	829	842	843	909	993	1 045	1 057	1 047	1 116	1 191
69 juridiska och ekonomiska konsultbyråer	392	400	396	408	419	440	439	453	453	465
70 huvudkontor; konsultbyråer inom PR och kommunikation samt företags organisation	705	706	698	725	756	793	786	805	832	871
71+72 arkitekter, teknisk provnings- och konsultverksamhet samt vetenskaplig forskning	816	859	869	899	946	924	954	968	988	993
73 reklam- och marknadsföringsbyråer; marknadsundersökningsbyråer o.d.	183	182	176	168	172	173	162	167	164	166
74 andra företag inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	303	330	367	399	436	451	457	465	443	456
75 veterinärkliniker	9	10	10	15	15	16	16	21	25	25
77 uthyrningsföretag	167	171	181	196	204	205	212	213	211	232
78 arbetsförmedlingar, rekryteringsföretag, personaluthyrningsföretag o.d.	49	64	65	58	78	91	102	105	117	127
79 resebyråer och researrangörer; turistbyråer	211	218	221	231	222	228	209	214	209	215
80 företag för bevakning och säkerhetstjänst, detektivbyråer	37	38	37	36	38	37	36	38	42	44
81 företag för fastighets-service samt skötsel och underhåll av grönytor	231	238	244	285	298	322	327	337	372	401
82 kontors- och andra företagstjänstföretag	89	101	108	111	106	109	108	109	101	90
85 utbildningsväsendet	326	354	373	401	450	501	513	525	528	552
86 enheter för hälso- och sjukvård	377	379	382	408	426	441	443	461	479	501
87 vårdhem och bostäder med omsorg	18	17	17	17	18	18	20	21	24	27
88 sociala öppenvårdsenheter, socialkontor	56	62	66	80	82	85	94	99	96	95
90 enheter för konstnärlig och kulturell verksamhet samt underhållningsverksamhet	377	431	486	515	576	611	656	685	689	709
91 bibliotek, arkiv och museer m.m.						10	10	11		14

92 spel- och vad- hållningsföretag	14	15	12	14	12	12	8	7	9	7
93 sport-, fritids- och nöjesanläggningar	389	408	403	405	395	402	383	380	391	405
94 intresseorganisa- tioner och religiösa samfund	53	49	50	51	49	49	48	44	44	47
95 reparations- verkstäder för datorer, hushållsartiklar och personliga artiklar	140	135	125	118	112	113	109	113	110	107
96 andra konsument- tjänstföretag	784	812	823	861	890	898	889	904	895	925

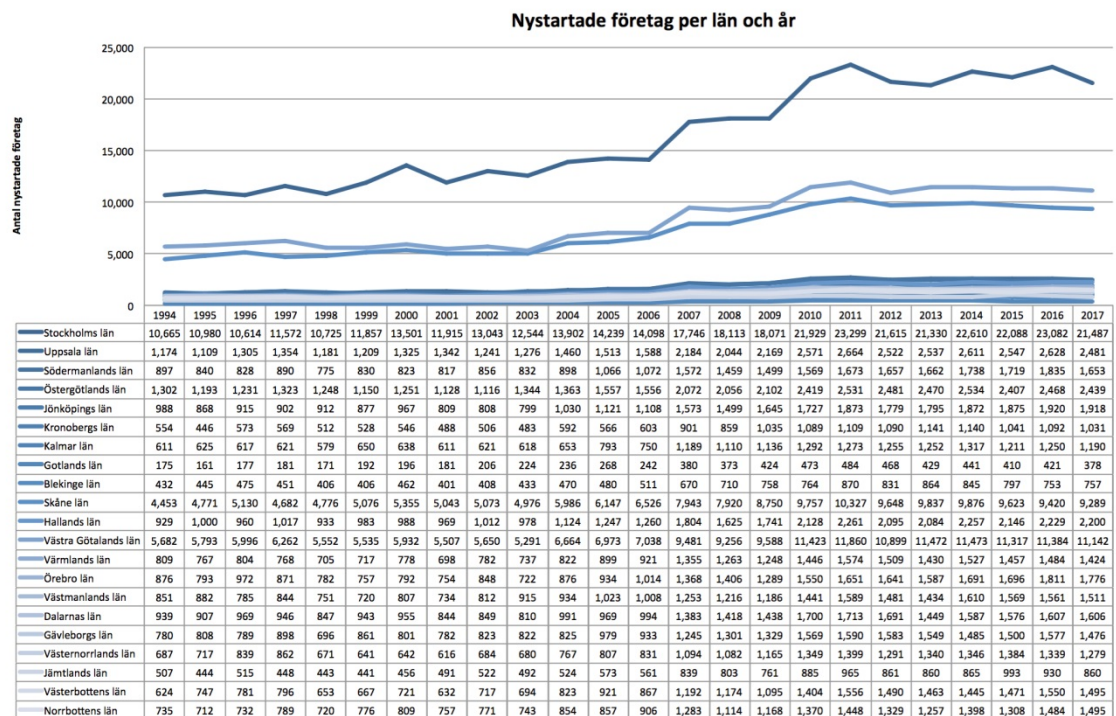
Tabell 2: Antal arbetsställen efter näringsgren i Norrbottens län (källa: Statistikdatabasen, SCB)

Nyföretagsamhet

Nedan tabell beskriver utveckling av nystartade företag per län och år, från och med 1994 till och med 2017. Norrbotten har haft en relativt jämn ökning av antalet nystartade företag från 735 företag 1994 till 1 495 företag 2017. Per 100 tusen invånare i åldern 16-64 år startas 9,9 företag i Norrbotten 2017 vilket placerar Norrbotten på en nionde plats av länen. Stockholm har högst andel nystartade företag per 100 tusen invånare med 14,7 företag. Blekinge har lägst andel nystartade företag per 100 tusen invånare med 8,2 företag. Den totala etableringsfrekvensen i Sverige är 11,2 nya företag per 100 tusen invånare i åldern 16-64 år.

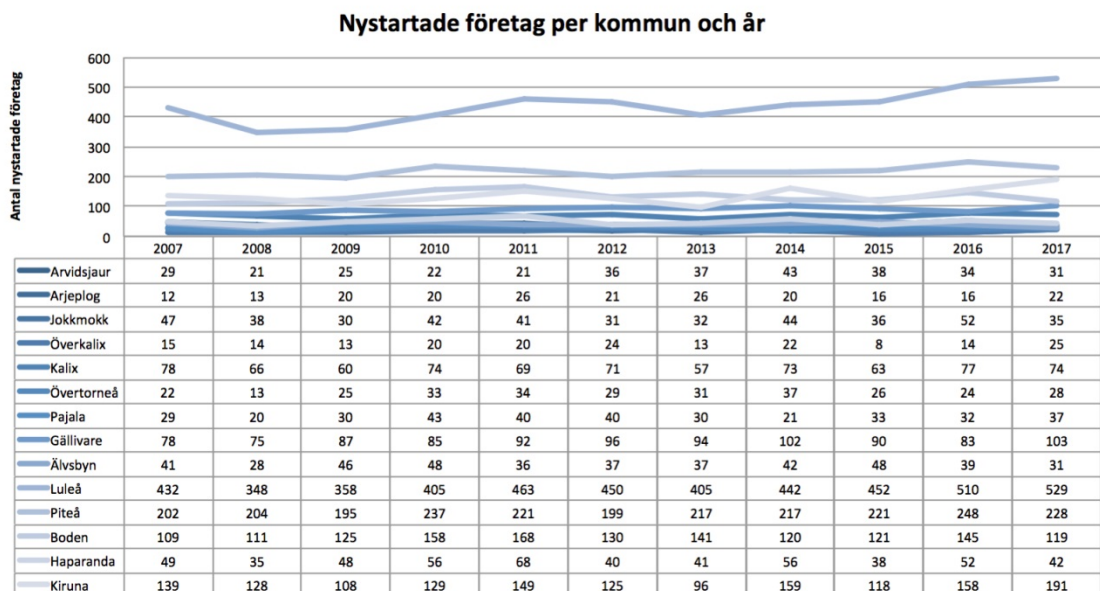
Av nystartade företag i Norrbotten 2016 startades 417 av en kvinna eller av endast kvinnor. 1 044 startades av en man eller av enbart män. Information om nya företag med delad ledning saknas och 23 företag sorterades bort som bortfall. Närmare 29% av nystartade företag i Norrbotten startas av kvinnor medan motsvarande siffror för riket är närmare 33%.

13% av nystartade företag i Norrbotten startas av personer med utländsk härkomst. Motsvarande siffra för riket är 27%. Statistiken avser 2015 och samtlig information om nyföretagsamhet publiceras av Tillväxtanalys. Ytterligare detaljer om nyföretagande finns att nå via Tillväxtanalys Statistikportal.



Figur 7: Nystartade företag per län och år (Källa: Tillväxtanalys)

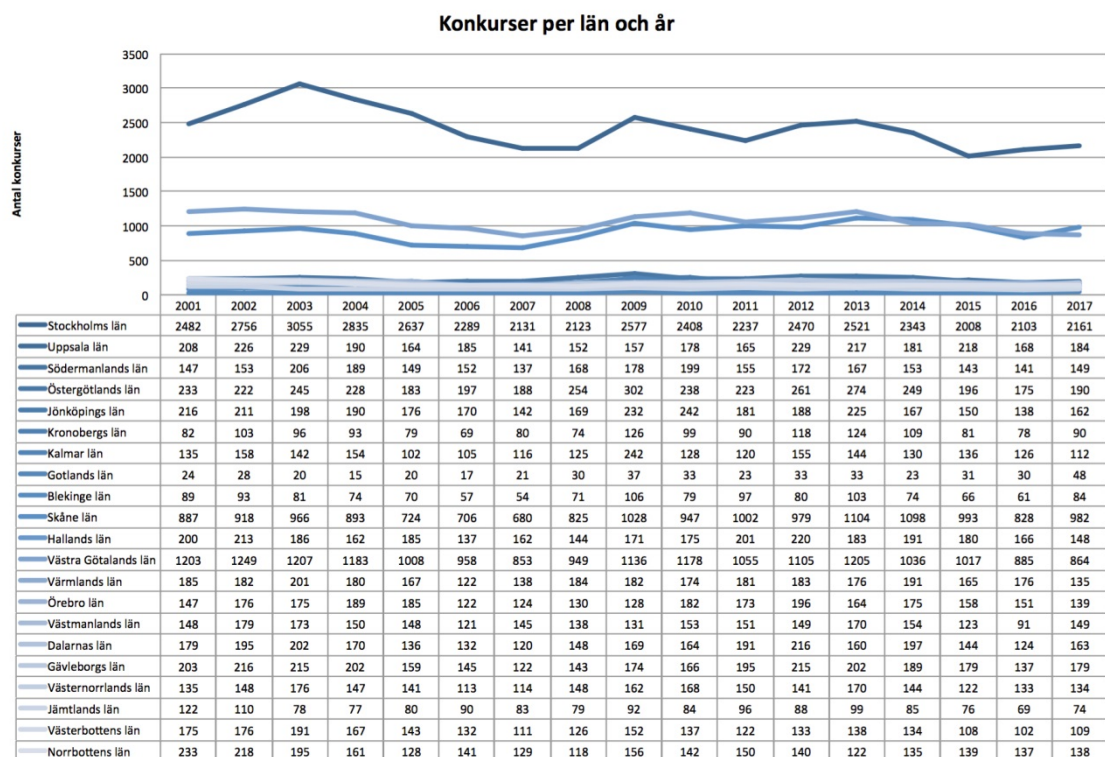
Nedanstående tabell anger etableringsfrekvens av nya företag per Norrbottens kommuner och år. Antalet nya företag per kommun i Norrbotten är relativt stabilt under tidsperioden 2007 till 2017, vilken presenteras i tabellen. Högst antal nya företag startas i Luleå följt av Piteå, Kiruna, Boden och Gällivare.



Figur 8: Nystartade företag per kommun och år (källa: Tillväxtanalys)

Konkurser

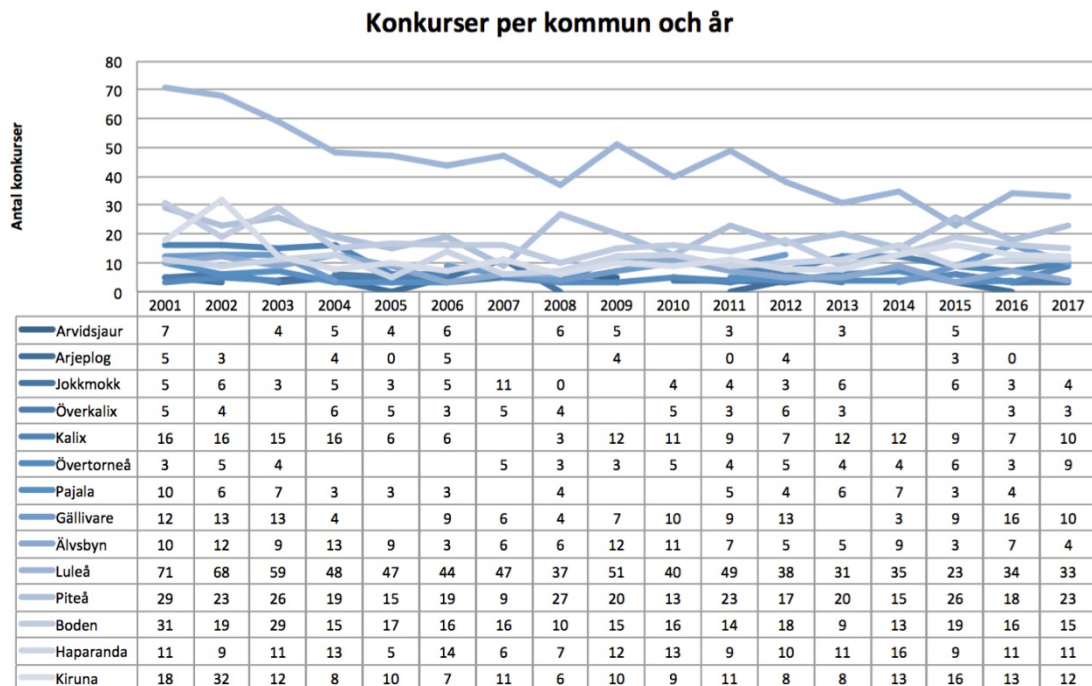
Nedanstående tabell visar antalet konkurser fördelat på Sveriges län. Statistiken är överlag jämn över tidsperioden och 2017 anmäler 138 företag konkurs i Norrbotten, vilket placerar Norrbotten på 13:e plats bland de svenska länen. Motsvarande anmäler över 2100 företag konkurs i Stockholms län där flest konkurser registrerades. I Norrbotten berördes 520 anställda av konkurser 2017 medan 10 gånger så många berördes av konkurser i Stockholms län. I Sverige dominerar företag inom bygg och handel statistiken över antalet företagskonkurser.



Figur 9: Konkurser per län och år (källa: Tillväxtanalys)

Tabellen nedan redovisar på motsvarande sätt fördelning av konkurser över Norrbottens kommuner och över tidsserien 2001 till 2017. I vissa celler saknas data beroende på att uppgiften inte har varit tillgänglig eller alltför osäker att redovisas. Flest konkurser 2017 registrerades i Luleå även om trenden för registrerade konkurser i Luleå har varit avtagande under tidsserien med närmare en halvering av antalet konkurser jämfört med början av tidsserien.

I förhållande till nystartade företag i Norrbottens kommuner tyder nedan siffror på att den totala populationen företag i Norrbotten ökar något under början av 2000-talet. I detta är dock inte uppköp eller andra typer av exit inräknat.



Figur 10: Konkurer per kommun och år (källa: Tillväxtanalys)

Bruttoregionalprodukt och förädlingsvärde

Bruttoregionalprodukten anger värdet av all produktion av varor och tjänster i en region. Nedan tabell redovisar bruttoregionalprodukt per invånare för Sveriges län. Samtliga siffror presenteras i tusentals kronor och löpande priser anges.

Under flera år på 2010-talet har Norrbotten haft en BRP per capita som efter Stockholm har varit högst i landet. 2016 har Norrbottens län fjärde högst BRP per capita i Sverige. Stockholm, Västra Götaland och Uppsala har samtliga högre BRP per capita jämfört med Norrbotten.

Kod	Län	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
01	Stockholm	379	387	399	410	436	453	471	501	508
03	Uppsala	231	259	267	281	283	297	315	318	335
04	Södermanland	211	219	225	230	246	253	265	289	296
05	Östergötland	234	244	256	258	267	277	291	314	314
06	Jönköping	246	254	263	271	283	276	302	327	333
07	Kronoberg	244	252	260	268	286	272	310	336	343
08	Kalmar	223	232	243	257	258	267	285	288	307
09	Gotland	208	206	223	238	242	247	259	271	267
10	Blekinge	249	233	249	267	285	293	299	319	317
12	Skåne	242	252	263	268	275	284	300	331	321
13	Halland	205	229	239	256	258	262	286	289	311
14	Västra Götaland	268	280	284	302	310	319	342	358	367
17	Värmland	218	232	241	248	254	258	273	281	288
18	Örebro	227	230	244	257	274	277	303	314	313
19	Västmanland	246	246	255	261	268	273	295	313	317
20	Dalarna	227	236	245	260	275	288	305	320	321
21	Gävleborg	235	221	237	247	262	272	287	291	303
22	Västernorrland	249	274	273	274	287	297	305	312	326
23	Jämtland	215	246	242	253	261	274	289	281	313
24	Västerbotten	214	230	239	253	270	279	304	302	312
25	Norrbotten	236	249	259	268	286	305	338	341	378
Totalt, total		268	279	288	299	312	322	341	360	367

Kod	Län	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
01	Stockholm	514	524	546	548	552	576	610	627
03	Uppsala	324	338	351	355	371	379	396	420
04	Södermanland	262	300	308	309	297	298	305	318
05	Östergötland	316	329	339	339	346	357	374	387
06	Jönköping	301	316	336	336	341	352	369	391
07	Kronoberg	309	338	350	353	363	367	399	413
08	Kalmar	277	305	310	303	310	315	330	338
09	Gotland	264	276	292	293	304	309	325	327
10	Blekinge	294	312	307	298	315	324	337	343
12	Skåne	304	322	327	329	334	347	368	375
13	Halland	289	317	318	310	318	319	326	347
14	Västra Götaland	347	368	380	377	388	404	434	453
17	Värmland	262	289	299	305	309	312	327	342
18	Örebro	301	324	339	346	342	349	358	383
19	Västmanland	299	322	331	328	334	336	365	375
20	Dalarna	298	318	334	329	329	337	351	370
21	Gävleborg	294	313	303	310	313	325	335	345
22	Västernorrland	325	345	352	352	351	358	373	378
23	Jämtland	298	349	325	320	323	332	336	357
24	Västerbotten	297	325	329	337	334	340	362	377
25	Norrbotten	315	414	423	411	407	404	404	419
Totalt, total		354	375	387	387	393	406	429	444

*Uppgifterna avseende 2016 är preliminära.

Tabell 3: Bruttoregionalprodukt per capita (källa: SCB)

Tabellen nedan presenterar förädlingsvärdet i miljontals kronor efter näringsgren i Norrbottens län. Avsikten är att visa på inom vilka näringsgrenar Norrbottens ekonomiska värden är producerade och hur dessa näringsgrenar förhåller sig relativt varandra.

Störst förädlingsvärde kommer från näringsgrenar inom gruv- och mineralutvinnings-industri. Tidsserien visar samtidigt att detta är en näringsgren med stora fluktuationer över tidsserien. Byggnäringar tillsammans med industri för trä och varor av trä är likaså ekonomiskt centrala näringar vad avser bidrag till förädlingsvärde i Norrbotten.

Näringsgren SNI 2007	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
01-03 företag inom jordbruk, skogsbruk och fiske	2 116	2 114	1 884	2 063	1 863	1 802	1 799	1 786	1 599	1 580
05-09 gruvor och mineralutvinnings-industri	10 41 3	13 562	4 895	17 856	20 892	16 75 2	12 986	10 15 1	8 518	9 355
10-12 livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksindustri	598	633	621	628	673	665	674	667	623	606
13-15 textil-, be-klädnads-, läder - och lädervaruindustri	40	53	35	33	36	39	34	32	35	33
16-17 industri för trä och varor av trä, kork och rotting o.d. utom möbler samt massa-, pappers- och pappersvaruindustri								3 511	3 926	3 774
16 industri för trä och varor av trä, kork och rotting o.d. utom möbler	1 617	1 243	1 099	1 207	921	794	932			
17 massa-, pappers- och pappersvaruindustri	2 081	1 616	1 403	2 082	1 798	1 440	1 818			
18 grafisk och annan reproduktionsindustri	100	96	90	92	112	93	91	91	81	64
19-21 kemisk industri, petroleumprodukter och läkemedelsindustri	103	115	103	69	166	230	263	174	269	306
22 gummi- och plast-varuindustri		99								
23 industri för andra icke-metalliska mineraliska produkter	205	276	370	234	261	300	338	316	347	385
24-25 stål- och metall- verk; industri för metall-varor utom maskiner och apparater	2 327	1 330	1 101	2 056	2 050	1 914	1 907	1 956	1 885	2 156
26-27 industri för datorer, elektronikvaror, optik och elapparatur	665	570	280	553	509	492	533	522	459	455
28 övrig maskinindustri	163	103	105	102	148	200	231	212	252	200
29-30 transportmedels-industri	969	864	615	897	843	769	874	887	597	784
31 möbelindustri	31	33	30	34	27	26	20	31	30	37
32 annan tillverknings-industri	204	141	165	195	221	193	148	196	179	191
33 reparations-verkstäder och installationsföretag för maskiner och apparater	466	432	506	321	427	506	567	505	475	529
35 el-, gas- och värme-verk	2 304	2 980	3 288	4 729	3 822	4 675	4 058	3 443	2 657	2 862
36-39 vatten- och reningsverk; anläggningar för avfalls-hantering, återvinning och sanering	214	239	282	299	353	384	389	461	431	422

41 byggtreprenörer	915	1 007	818	888	942	1 135	1 099	1 063	1 188	1 161
42 anläggnings- entreprenörer	271	283	331	639	827	902	866	997	1 017	824
43 specialiserade bygg- och anläggnings- entreprenörer	2 638	3 013	2 902	3 192	3 793	4 168	3 926	4 269	4 574	4 373
45 handel med och serviceverkstäder för motorfordon och motor- cyklar	849	882	846	934	996	1 006	1 054	1 095	1 135	1 234
46 parti - och provi- sionshandel utom med motorfordon	1 334	1 454	1 313	1 679	1 620	1 553	1 455	1 693	1 635	1 743
47 detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar	2 357	2 347	2 438	2 611	2 615	2 706	2 759	2 928	3 080	3 208
49-51 land-, sjö- och lufttransport	2 330	2 325	2 323	2 502	2 554	2 651	2 851	2 971	2 712	2 920
52 magasin och service- företag till transport	602	686	611	730	826	922	898	978	1 118	1 139
53 post- och kurirföretag	380	368	337	306	357	328	353	293	279	60
55 hotell, semester- bostäder, vandrarhem, campingplatser m.m.	609	615	581	612	636	717	626	698	781	892
56 restauranger, cateringföretag, barer och pubar	484	487	483	557	595	651	713	762	863	924
58 förlag	197	218	223	228	184	191	173	162	152	142
59 film-, video och tv- programföretag, ljud- inspelningsstudior och fonogramutgivare	50	48	51	54	46	52	54	60	59	61
60 radio- och TV-bolag	145		192	180	177	184	202	200	182	164
61 telekommunikations- bolag	1 230	1 257	1 402	1 625	1 732	1 741	1 830	1 876	1 830	795
62 programvaru- producenter, data- konsulter o.d.	612	619	724	810	799	885	846	801	828	911
63 informationstjänst- företag	29	30	35	12	36	12	34	30	29	9
68 fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	1 602	1 765	1 690	1 829	1 892	2 031	2 066	2 811	2 601	2 553
69 juridiska och ekonomiska konsult- byråer	349	387	405	411	441	452	462	486	499	556
70 huvudkontor; kon- sultbyråer inom PR och kommunikation samt företags organisation	370	325	308	315	300	469	386	448	464	478
71+72 arkitekter, tek- nisk provnings- och konsultverksamhet samt vetenskaplig forskning	1 300	1 453	1 694	1 614	1 835	2 008	2 031	2 035	2 231	2 348
73 reklam- och mark- nadsföringsbyråer; marknadsunder- sökningbyråer o.d.	144	127	98	89	116	103	98	109	113	140
74 andra företag inom juridik, ekonomi, veten- skap och teknik	71	74	74	86	91	95	106	94	102	93
75 veterinärkliniker	20	24	28	31	38	38	42	47	54	60
77 uthyrningsfirmor	215	218	213	262	290	311	300	293	320	362

78 arbetsförmedlingar, rekryteringsföretag, personaluthyrningsföretag o.d.	343	371	385	440	582	575	439	449	479	507
79 resebyråer och researrangörer; turistbyråer	91	97	91	102	103	116	113	107	108	119
80 företag för bevakning och säkerhetstjänst, detektivbyråer	187	203	184	183	210	192	217	235	254	273
81 företag för fastighets-service samt skötsel och underhåll av grönytor	395	414	407	459	470	485	506	564	676	724
82 kontors- och andra företagstjänstföretag	337	414	381	389	315	305	300	317	289	258
85 utbildningsväsendet	227	267	322	397	404	450	478	501	516	517
86 enheter för hälso- och sjukvård	438	443	468	456	435	454	461	638	565	612
87 vårdhem och bostäder med omsorg	68	65	67	78	79	87	95	97	148	187
88 sociala öppenvårdsenheter, socialkontor	212	263	304	385	655	673	890	932	920	928
90 enheter för konstnärlig och kulturell verksamhet samt underhållningsverksamhet	43	51	47	44	52	51	56	66	65	62
91 bibliotek, arkiv och museer m.m.						0	2	-3		16
92 spel- och vad-hållningsföretag	7	7	7	7	6	9	3	2	3	4
93 sport-, fritids- och nöjesanläggningar	94	114	107	138	120	188	176	185	202	210
94 intresseorganisationer och religiösa samfund	34	34	24	24	35	28	30	38	55	56
95 reparationsverkstäder för datorer, hushållsartiklar och personliga artiklar	60	63	62	61	52	50	48	52	43	40
96 andra konsument-tjänstföretag	259	246	256	285	306	320	336	353	381	374

Tabell 4: Förädlingsvärde (mnkr) efter näringsgren i Norrbottens län (källa: Statistikdatabasen, SCB)

Forskning, utveckling och investeringar

Föregående avsnitt har presenterat Norrbottens näringsliv till omfattning och struktur. I följande avsnitt presenteras information om den forskning, utveckling och investeringar som bedrivs i Norrbotten.

Patent

Patentansökningar är ett frekvent mått inom forskning om regional innovation. Måttet har sina för- och nackdelar. Den främsta fördelen är förmodligen dess lät-tillgänglighet och dess motsvarande främsta nackdel är förmodligen att den kan vara missvisande som indikator. Först och främst är inte all innovationsverksamhet teknisk utveckling vilken kan patenteras, för det andra är inte patent ett logiskt skydd inom vissa näringar, och för det tredje är det inte ovanligt att patentansökningar ställs från företags huvudkontor snarare

än från det arbetsställe och ort där den faktiska forskningsverksamheten ägde rum. Detta innebär att patent som relativt mått mellan regioner kan vara missvisande.

Tabellen nedan visar patentansökningar under tidsperioden 2010 till 2016 fördelat på län. Flest patent under perioden har sänts in från Stockholms län och därefter från Skåne och Västra Götaland. Norrbotten placerar sig relativt långt ned på listan över patentansökningar.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Blekinge	12	5	11	14	21	22	12
Dalarna	39	35	20	17	22	29	17
Gotland	1	4	5	4	3	2	4
Gävleborg	51	34	53	38	17	22	16
Halland	34	25	32	42	16	38	31
Jämtland	13	11	7	13	9	7	7
Jönköping	56	39	48	55	55	59	98
Kalmar	31	25	27	33	32	37	29
Kronoberg	24	15	22	18	27	22	16
Norrbotten	37	24	35	41	27	40	29
Skåne	281	288	291	358	306	354	316
Stockholm	800	782	830	825	854	769	840
Södermanland	42	31	44	25	18	23	24
Uppsala	130	117	107	85	87	77	75
Värmland	37	27	31	37	31	33	31
Västerbotten	66	63	49	54	32	48	55
Västernorrland	54	66	56	91	64	55	51
Västmanland	48	31	32	23	37	29	28
Västra Götaland	289	247	230	221	227	256	244
Örebro	65	59	64	51	38	34	34
Östergötland	85	70	75	64	51	70	74

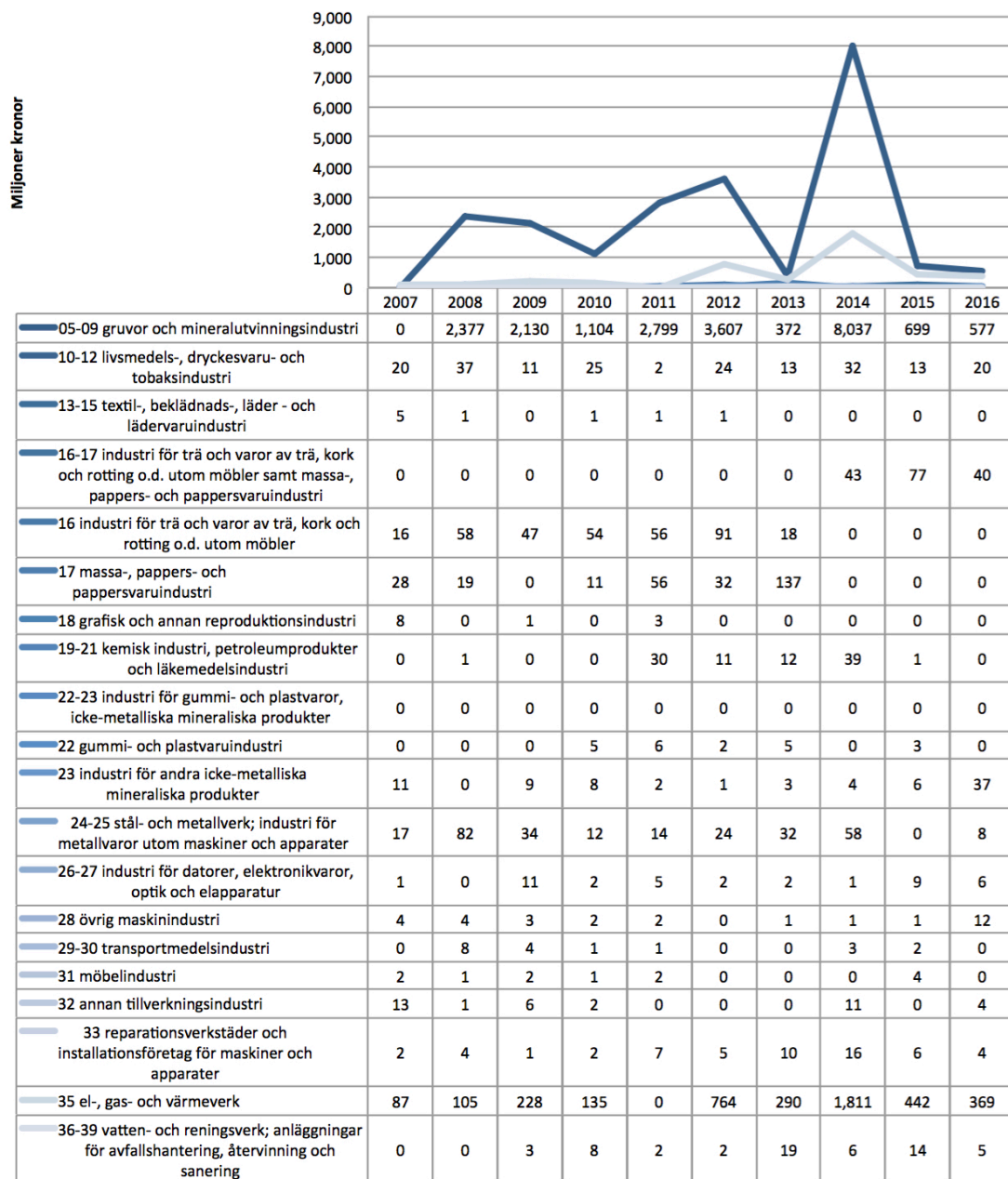
Tabell 5: Patentansökningar per region (källa: PRV)

Ur ett större perspektiv presenteras såväl Norrbotten och Sverige som innovativa i många internationella mätningar. I EU's innovation scoreboard placerar sig Sverige som en innovationsledare vilket är den starkaste av de fyra prestationsgrupper som mäts i studien. Motsvarande placerar sig Norrbotten på en nionde plats bland Sveriges län i Reglabs innovationsindex som uppdaterades 2017. Andra typer av mätningar som effektiviseringar av insatser som kapital och arbetskraft beräknat genom data envelopment analysis har visat att Norrbotten är en stark innovativ region.

Investeringar

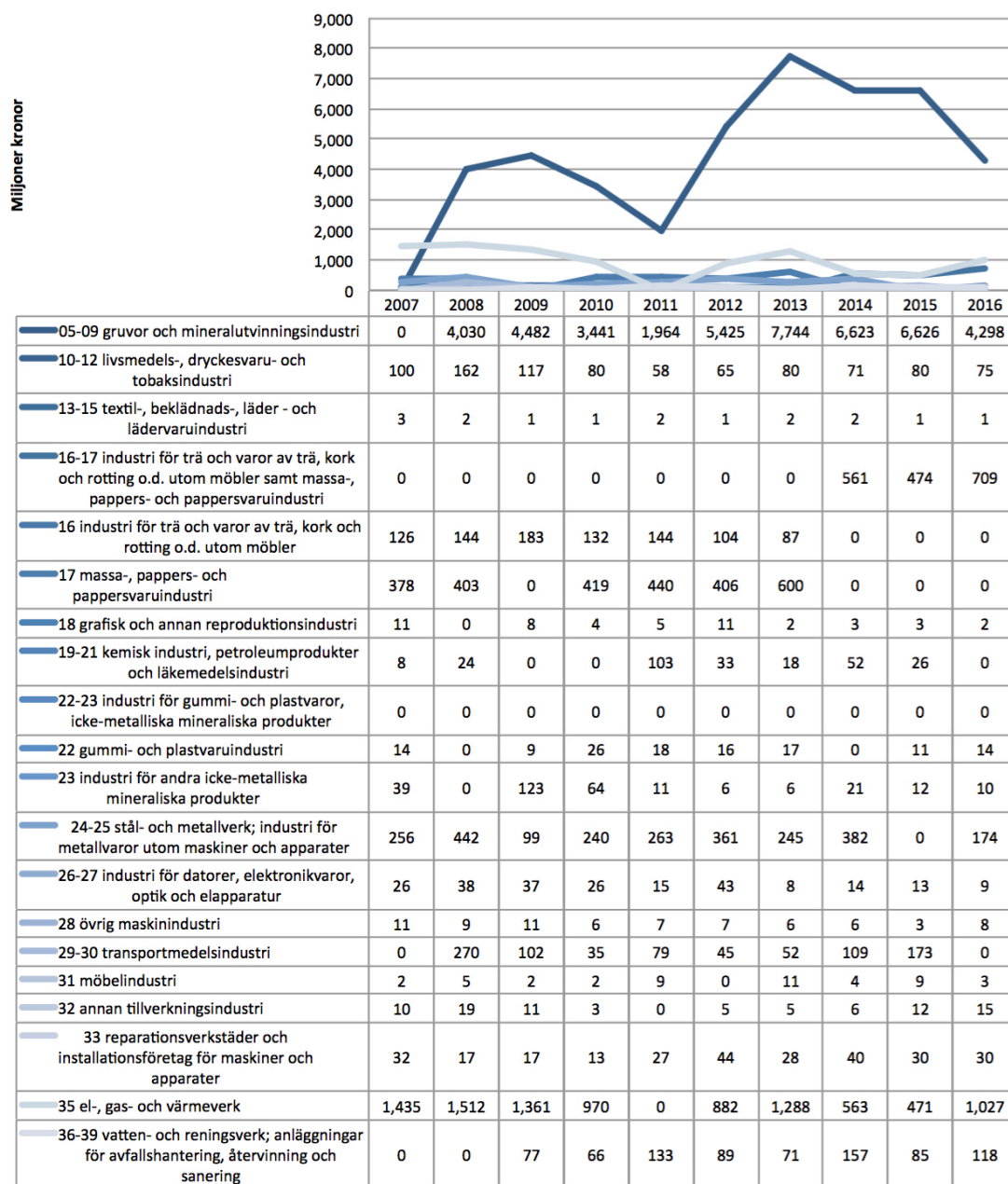
Figuren nedan redovisar bruttoinvesteringar i byggnader och mark i Norrbotten efter näringsgren under tidsperioden 2007 till 2016. Störst investeringar genomförs av gruvor och mineralutvinningsindustrin under de redovisade åren. Därefter av el-, gas- och värmeverk. Viss data har varit osäker alternativt otillgänglig och markeras med noll i figuren.

Bruttoinvesteringar i byggnader och mark efter näringsgren



Figur 11: Bruttoinvesteringar i byggnader och mark efter näringsgren (källa: SCB)

Liksom för bruttoinvesteringar i byggnader och mark dominerar gruvor och mineralutvinningsindustri bruttoinvesteringar i maskiner och inventarier följt av el-, gas- och värmeverk. Även här representeras otillgänglig eller osäker information av noll.

Bruttoinvesteringar i maskiner och inventarier efter näringsgren

Figur 12: Bruttoinvesteringar i maskiner och inventarier efter näringsgren (källa: SCB)

Norrbottens kommuner

Majoriteten av den statistik som ovan beskrivits har behandlat regional information. I följande avsnitt presenterar vi Norrbottens kommuner närmare. Dels med syftet att visa på att Norrbotten är sammansatt av ett antal kommuner med olika förutsättningar, möjligheter och utmaningar.

Regional och lokal specialisering

Till en början presenterar vi regional och lokal specialisering genom att redovisa andelen förvärvsarbetare per näringsgren för Norrbottens kommuner 2016. Motsvarande tabell finns i den ursprungliga utredningen som publicerades 2014 (Örtqvist 2014). Tabellen visar inga större förändringar relativt den som publicerades 2014. Vissa kommuner har stor andel av förvärvsarbetare inom en näringsgren. Exempelvis har Gällivare 28% av samtliga förvärvsarbetare inom kommunen anställda inom tillverkning och utvinning. Kiruna har 23% anställda inom samma näringsgren. I Haparanda är 18% av förvärvsarbetarna anställda inom handeln. Information och kommunikation motsvarar en knapp procentenhet av förvärvsarbetare i de flesta kommuner på samma sätt som finans- och försäkringsverksamhet exempelvis. Vård och omsorg samt sociala tjänster utgör en stor andel av förvärvsarbetare över många av regionens kommuner.

	Arvidsjaur	Arjeplog	Jokkmokk	Övertorneå	Kalix	Pajala	Gällivare	Ålvsbyn	Luleå	Piteå	Boden	Haparanda	Kiruna
G01 jordbruk, skogsbruk och fiske	6%	5%	8%	12%	6%	12%	3%	6%	2%	4%	3%	3%	2%
G02 tillverkning och utvinning	5%	1%	5%	4%	14%	10%	28%	16%	10%	14%	3%	7%	23%
G03 energi-försörjning; miljöverksamhet	1%	2%	7%	1%	1%	1%	1%	2%	1%	1%	1%	1%	1%
G04 bygg-verksamhet	7%	13%	12%	10%	8%	10%	10%	11%	8%	9%	10%	9%	8%
G05 handel	9%	6%	6%	7%	8%	7%	8%	8%	9%	9%	8%	18%	8%
G06 transport och magasinering	5%	3%	4%	10%	4%	5%	5%	5%	5%	5%	4%	4%	7%
G07 hotell- och restaurangverksamhet	4%	6%	5%	3%	2%	3%	4%	2%	3%	3%	3%	3%	6%
G08 information och kommunikation	1%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	4%	1%	0%	1%	2%
G09 finans- och försäkringsverksamhet	0%	0%	1%	1%	1%	1%	0%	0%	2%	2%	0%	1%	1%
G10 fastighets-verksamhet	2%	6%	1%	1%	1%	1%	1%	2%	1%	1%	2%	1%	2%
G11 företags-tjänster	10%	19%	8%	13%	7%	4%	7%	4%	12%	9%	7%	7%	10%
G12 offentlig förvaltning och försvar	16%	9%	7%	5%	5%	4%	4%	4%	10%	2%	22%	7%	5%
G13 utbildning	11%	9%	11%	10%	14%	12%	7%	12%	11%	12%	9%	12%	8%
G14 vård och omsorg; sociala tjänster	18%	15%	16%	25%	23%	24%	19%	23%	18%	20%	21%	20%	13%
G15 kulturella och personliga tjänster m.m.	3%	4%	7%	3%	4%	3%	4%	4%	4%	3%	4%	4%	3%
G99 okänt	2%	1%	1%	3%	1%	3%	2%	1%	1%	3%	1%	1%	1%

Tabell 6: Andel förvärvsarbetande per näringsgren 2016 (källa: rAps-RIS)

Största arbetsgivare regionalt och lokalt

I Norrbotten är de största arbetsgivarna primärt kommuner, landsting, försvars-makten och universitet. De fem största företagen är LKAB (fjärde största arbetsgivare), Samhall (12:e störst), SSAB (13:e störst), COOP Norrbotten (15:e störst) och Boliden (18:e störst). Tabellen nedan redovisar de 25 största arbetsgivarna i Norrbotten, deras andel av totalt antal anställda i länet och antal anställda i organisationen. Totalt anställer de 25 största organisationerna i länet 47 875 personer, vilket motsvarar 43,7 procent av antalet förvärvsarbetare i länet.

Namn	Andel av totalt antal anställda i länet	Antal anställda
Luleå kommun	6,8	7 475
Norrbottens läns landsting	6,8	7 425
Piteå kommun	4,1	4 525
Luossavaara-kiirunavaara aktiebolag	3,2	3 475
Bodens kommun	2,8	3 075
Kiruna kommun	2,3	2 475
Försvarsmakten	2,1	2 275
Gällivare kommun	1,9	2 125
Kalix kommun	1,6	1 725
Luleå tekniska universitet	1,4	1 525
Älvsbyns kommun	1,1	1 225
Samhall aktiebolag	1,1	1 175
SSAB Emea AB	1,1	1 175
Haparanda kommun	0,9	1 025
Coop Norrbotten ekonomisk förening	0,8	875
Arvidsjaur kommun	0,7	775
Polismyndigheten	0,7	725
Boliden mineral AB	0,6	675
Inre kraft i norr AB	0,6	625
Pajala kommun	0,6	625
Övertorneå kommun	0,6	625
Försäkringskassan	0,5	575
Smurfit kappa kraftliner Piteå aktiebolag	0,5	575
Telia Sverige AB	0,5	575
Jokkmokks kommun	0,5	525

Arvidsjaur

I Arvidsjaur kommun utgör totalt antal anställda för de 15 största organisationerna i kommunen 1 565 personer, vilket motsvarar 67,2% av antalet förvärvsarbetare i kommunen. Störst är kommunens egen organisation och därefter är försvarsmakten en stor arbetsgivare, speciellt med försvarets materielverk inräknat.

Arbetsgivare	Andel av totalt antal anställda i kommunen	Antal anställda
Arvidsjaur kommun	33,3	775
Försvarsmakten	7,5	175
Arbetsförmedlingen	3,2	75
Norrbottens läns landsting	3,2	75
Försvarets materielverk	3,2	75
Samhall aktiebolag	3,2	75
Laponia hotell & konferens AB	1,5	35
Coop Norrbotten ekonomisk förening	1,5	35
First rent a car aktiebolag	1,5	35
Arvidsjaur flygplats aktiebolag	1,5	35
Försäkringskassan	1,5	35
Lelu aktiebolag	1,5	35
Securitas Sverige aktiebolag	1,5	35
Kriminalvården	1,5	35
Sveaskog förvaltnings aktiebolag	1,5	35

Tabell 7: 15 största arbetsgivare i Arvidsjaur 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)

Arjeplog

I Arjeplog kommun utgör totalt antal anställda för de 15 största organisationerna i kommunen 1 015 personer, vilket motsvarar 75% av antalet förvärvsarbetare i kommunen. Störst är kommunens egen organisation och därefter är bil- och komponenttestföretaget Tjintokk näst största arbetsgivare, även transportstyrelsen är en av de större arbetsgivarna i kommunen.

Arbetsgivare	Andel av totalt antal anställda i kommunen	Antal anställda
Arjeplogs kommun	31,4	425
Tjintokk kommanditbolag	12,9	175
Tjintokk aktiebolag	5,5	75
Transportstyrelsen	5,5	75
Arjeplog hotel silverhatten AB	2,6	35
Norrbottens läns landsting	2,6	35
Icemakers AB	2,6	35
Colmis aktiebolag arjeplog	2,6	35
Fixar'n i arjeplog AB	2,6	35
Coop Norrbotten ekonomisk förening	1,1	15
Stenbergs i slagnäs AB	1,1	15
Aktiebolaget widmans gräv	1,1	15
Softronic dokumenthantering AB	1,1	15
Tjintok förvaltning aktiebolag	1,1	15
P-o flinkfeldts buss aktiebolag	1,1	15

Tabell 8: 15 största arbetsgivare i Arjeplog 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)

Jokkmokk

I Jokkmokk kommun utgör totalt antal anställda för de 15 största organisationerna i kommunen 1 145 personer, vilket motsvarar 68,4% av antalet förvärvsarbetare i kommunen. Störst är kommunens egen organisation och därefter är Vattenfall en stor arbetsgivare. Även Norrbottens läns landsting och Lapplands kommunalförbund placerar sig som några av de största arbetsgivarna i kommunen.

Arbetsgivare	Andel av totalt antal anställda i kommunen	Antal anställda
Jokkmokks kommun	31,4	525
Vattenfall vattenkraft AB	7,5	125
Norrbottens läns landsting	4,5	75
Lapplands kommunalförbund	4,5	75
Samhall aktiebolag	2,1	35
Sameskolstyrelsen	2,1	35
Coop Norrbotten ekonomisk förening	2,1	35
Vattenfall services nordic AB	2,1	35
Ajtte, svenskt fjäll & samemuseum	2,1	35
Kåbdalis skidliftar aktiebolag	2,1	35
Jokkmokks församling	2,1	35
Lapplands lastmaskiner i Jokkmokk aktiebolag	2,1	35
Länsstyrelsen i Norrbottens län	2,1	35
Jokkmokkskorv aktiebolag	0,9	15
Vattenfall business services nordic AB	0,9	15

Tabell 9: 15 största arbetsgivare i Jokkmokk 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)

Överkalix

I Överkalix kommun utgör totalt antal anställda för de 15 största organisationerna i kommunen 935 personer, vilket motsvarar 75,5% av antalet förvärvsarbetare i kommunen. Störst är kommunens egen organisation och därefter är Norrbottens läns landsting tillsammans med Verkstadsindustri i Norr AB de största arbetsgivarna.

Arbetsgivare	Andel av totalt antal anställda i kommunen	Antal anställda
Överkalix kommun	42,4	525
Norrbottens läns landsting	6,1	75
Vinab, verkstadsindustri i norr AB	6,1	75
Samhall aktiebolag	2,8	35
Länstrafiken i Norrbotten aktiebolag	2,8	35
Allsåns åkeri aktiebolag	2,8	35
Bröderna Olofssons bageri aktiebolag	2,8	35
Norr måleri aktiebolag	1,2	15
Coop Norrbotten ekonomisk förening	1,2	15
Överkalix kultur- och miljöskola	1,2	15
Överkalix livs AB	1,2	15
Jörgen Rokka AB	1,2	15
Trafikverket	1,2	15
Isakssons terrängtransport i överkalix AB	1,2	15
Överkalix församling	1,212	15

Tabell 10: 15 största arbetsgivare i Överkalix 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)

Kalix

I Kalix kommun utgör totalt antal anställda för de 15 största organisationerna i kommunen 3 925 personer, vilket motsvarar 67,6% av antalet förvärvsarbetare i kommunen. Störst är kommunens egen organisation och därefter är Norrbottens läns landstring näst största arbetsgivare. BillerudKorsnäs och Partbyggen i Kalix är även de stora arbetsgivare i kommunen.

Arbetsgivare	Andel av totalt antal anställda i kommunen	Antal anställda
Kalix kommun	29,7	1 725
Norrbottens läns landsting	9	525
Billerudkorsnäs Sweden AB	6,5	375
Partbyggen i Kalix AB	5,6	325
Humana assistans AB	2,2	125
Kalix tele 24 aktiebolag	2,2	125
Byggmästare s.a. Englund aktiebolag	2,2	125
Samhall aktiebolag	1,3	75
Setra trävaror AB	1,3	75
Coop Norrbotten ekonomisk förening	1,3	75
Anva components aktiebolag	1,3	75
Emric operations AB	1,3	75
Statens institutionsstyrelse	1,3	75
Försäkringskassan	1,3	75
Medhelp AB	1,3	75

Tabell 11: 15 största arbetsgivare i Kalix 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)

Övertorneå

I Övertorneå kommun utgör totalt antal anställda för de 15 största organisationerna i kommunen 1 115 personer, vilket motsvarar 81,7% av antalet förvärvsarbetare i kommunen. Störst är kommunens egen organisation och därefter är Utbildning Nord och Norrbottens läns landsting stora arbetsgivare i kommunen.

Arbetsgivare	Andel av totalt antal anställda i kommunen	Antal anställda
Övertorneå kommun	45,8	625
Utbildning Nord	5,5	75
Norrbottens läns landsting	5,5	75
Samhall aktiebolag	2,6	35
Släp och lastbilspåbyggnader i Övertorneå AB	2,6	35
Jaxal aktiebolag	2,6	35
Bröderna Junttis åkeri AB	2,6	35
Svensk mark & schakt AB	2,6	35
Stiftelsen tornedalens folkhögskola	2,6	35
Hietaniemi friskoleförening	2,6	35
Magnus & Roberts transport AB	2,6	35
Göran Simu AB	1,1	15
Byggpolarna i Juoksengi aktiebolag	1,1	15
Hem & dig i Kalix AB	1,1	15
Proffsmat i Övertorneå aktiebolag	1,1	15

Tabell 12: 15 största arbetsgivare i Övertorneå 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)

Pajala

I Pajala kommun utgör totalt antal anställda för de 15 största organisationerna i kommunen 1 155 personer, vilket motsvarar 67,6% av antalet förvärvsarbetare i kommunen. Störst är kommunens egen organisation och därefter är Norrbottens läns landsting och Aktiebolaget Krekula & Lauris såg de största arbetsgivarna i kommunen.

Arbetsgivare	Andel av totalt antal anställda i kommunen	Antal anställda
Pajala kommun	36,6	625
Norrbottens läns landsting	4,4	75
Aktiebolaget Krekula & Lauris såg	4,4	75
Lapplands kommunalförbund	2	35
Samhall aktiebolag	2	35
Snells entreprenad aktiebolag	2	35
Md i pajala AB	2	35
Tapanis entreprenad aktiebolag	2	35
Inission pajala AB	2	35
Explore the North AB	2	35
Polarfönster aktiebolag	2	35
Jutos timber AB	2	35
Coop Norrbotten ekonomisk förening	2	35
Pajala församling	0,9	15
Arctic road AB	0,9	15

Tabell 13: 15 största arbetsgivare i Pajala 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)

Gällivare

I Gällivare kommun utgör totalt antal anställda för de 15 största organisationerna i kommunen 5 775 personer, vilket motsvarar 63,8% av antalet förvärvsarbetare i kommunen. Störst är kommunens egen organisation och därefter är LKAB, Norrbottens läns landsting och Boliden Mineral de största arbetsgivarna i kommunen.

Arbetsgivare	Andel av totalt antal anställda i kommunen	Antal anställda
Gällivare kommun	23,5	2 125
Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag	13	1 175
Norrbottens läns landsting	9,1	825
Boliden mineral AB	7,5	675
Lapplands kommunalförbund	1,4	125
Gisab gällivare industriservice AB	1,4	125
Nordström assistans AB	1,4	125
Coop Norrbotten ekonomisk förening	0,8	75
Göran Eriksson maskintjänst aktiebolag	0,8	75
Samhall aktiebolag	0,8	75
Totaltech, nordisk transport teknik AB	0,8	75
Euromining AB	0,8	75
Iss facility services ab	0,8	75
Paasanne aktiebolag	0,8	75
Veolia industrial services Sweden AB	0,8	75

Tabell 14: 15 största arbetsgivare i Gällivare 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)

Älvsbyn

I Älvsbyn kommun utgör totalt antal anställda för de 15 största organisationerna i kommunen 2 165 personer, vilket motsvarar 75,6% av antalet förvärvsarbetare i kommunen. Störst är kommunens egen organisation och därefter är Polarbröd och Älvsbyhus de största arbetsgivarna i kommunen.

Arbetsgivare	Andel av totalt antal anställda i kommunen	Antal anställda
Älvsbyns kommun	42,8	1 225
Polarbröd aktiebolag	7,9	225
Älvsbyhus AB	6,1	175
Norrbottens läns landsting	2,6	75
Bröderna Öhman AB	2,6	75
Älvsbyns fastigheter AB	2,6	75
Storforsen hotell aktiebolag	1,2	35
Coop Norrbotten ekonomisk förening	1,2	35
Stiftelsen Karlsdal med Älvsby folkhögskola i Älvsbyn	1,2	35
Norrbottens bergteknik aktiebolag	1,2	35
Älvsbyn livs AB	1,2	35
Tinor AB	1,2	35
Polarbrödsgruppen aktiebolag	1,2	35
Älvsby församling	1,2	35
Arctic falls aktiebolag	1,2	35

Tabell 15: 15 största arbetsgivare i Älvsbyn 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)

Luleå

I Luleå kommun utgör totalt antal anställda för de 15 största organisationerna i kommunen 17 875 personer, vilket motsvarar 44,7% av antalet förvärvsarbetare i kommunen. Störst är kommunens egen organisation och därefter är Norrbottens läns landsting och Luleå tekniska universitet samt SSAB de största arbetsgivarna i kommunen.

Arbetsgivare	Andel av totalt antal anställda i kommunen	Antal anställda
Luleå kommun	18,7	7 475
Norrbottens läns landsting	8,1	3 225
Luleå tekniska universitet	3,6	1 425
Ssab emea ab	2,9	1 175
Försvarsmakten	1,9	775
Telia Sverige AB	1,4	575
Gestamp hardtech aktiebolag	1,3	525
Ferruform aktiebolag	1,2	475
Försäkringskassan	0,9	375
Din förlängda arm i norr AB	0,9	375
Samhall aktiebolag	0,9	375
Trafikverket	0,8	325
Vr track sweden AB	0,7	275
Länsstyrelsen i Norrbottens län	0,7	275
Coop Norrbotten ekonomisk förening	0,6	225

Tabell 16: 15 största arbetsgivare i Luleå 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)

Piteå

I Piteå kommun utgör totalt antal anställda för de 15 största organisationerna i kommunen 8 425 personer, vilket motsvarar 52,8% av antalet förvärvsarbetare i kommunen. Störst är kommunens egen organisation och därefter är Norrbottens läns landsting och Smurfit Kappa Kraftliner de största arbetsgivarna i kommunen.

Arbetsgivare	Andel av totalt antal anställda i kommunen	Antal anställda
Piteå kommun	28,4	4 525
Norrbottens läns landsting	8,9	1 425
Smurfit kappa kraftliner Piteå aktiebolag	3,6	575
Lindbäcks bygg aktiebolag	2,0	325
SCA munksund AB	2,0	325
Swedbank AB	1,1	175
ABB AB	1,1	175
SCA timber AB	0,8	125
Coop Norrbotten ekonomisk förening	0,8	125
Aktiebolaget infjärdens värme	0,8	125
Sparbanken Nord	0,8	125
Luleå tekniska universitet	0,8	125
Stenvalls trä aktiebolag	0,8	125
Burlink transport AB	0,5	75
Adecco Sweden aktiebolag	0,5	75

Tabell 17: 15 största arbetsgivare i Piteå 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)

Boden

I Boden kommun utgör totalt antal anställda för de 15 största organisationerna i kommunen 6 475 personer, vilket motsvarar 62,8% av antalet förvärvsarbetare i kommunen. Störst är kommunens egen organisation och därefter är försvarsmakten och Inre Kraft i Norr AB stora arbetsgivare i kommunen.

Arbetsgivare	Andel av totalt antal anställda i kommunen	Antal anställda
Bodens kommun	29,8	3 075
Försvarsmakten	12,8	1 325
Inre kraft i Norr AB	4,1	425
Norrbottens läns landsting	3,1	325
Försvarets materielverk	3,1	325
Migrationsverket	2,7	275
Samhall aktiebolag	1,2	125
Inre kraft i sverige AB	0,7	75
Textilia tvätt & textilservice AB	0,7	75
Johansson & Björnström elinstallationer i Boden	0,7	75
Assistansteamet Erik Hegglund AB	0,7	75
Coop Norrbotten ekonomisk förening	0,7	75
Aktiebolaget Inge Wikströms schaktmaskiner	0,7	75
Green cargo AB	0,7	75
Silentium contact AB	0,7	75

Tabell 18: 15 största arbetsgivare i Boden 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)

Haparanda

I Haparanda kommun utgör totalt antal anställda för de 15 största organisationerna i kommunen 1 915 personer, vilket motsvarar 61,9% av antalet förvärvsarbetare i kommunen. Störst är kommunens egen organisation och därefter är IKEA och Norrbottens läns landsting stora arbetsgivare i kommunen.

Arbetsgivare	Andel av totalt antal anställda i kommunen	Antal anställda
Haparanda kommun	33,1	1 025
Ikea svenska försäljnings aktiebolag	7,3	225
Norrbottens läns landsting	4	125
Samhall aktiebolag	2,4	75
Storbutiken i Haparanda AB	2,4	75
Polarica AB	2,4	75
Nord clearness AB	1,1	35
Ditt liv i Norr AB	1,1	35
Kriminalvården	1,1	35
Haparanda montessoriförening	1,1	35
Transdev Sverige AB	1,1	35
Vardaga äldreomsorg AB	1,1	35
Polismyndigheten	1,1	35
Sverigefinska folkhögskolan	1,1	35
Pipelife hafab aktiebolag	1,1	35

Tabell 19: 15 största arbetsgivare i Haparanda 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)

Kiruna

I Kiruna kommun utgör totalt antal anställda för de 15 största organisationerna i kommunen 7 125 personer, vilket motsvarar 55,7% av antalet förvärvsarbetare i kommunen. Störst är kommunens egen organisation och därefter är LKAB och Norrbottens läns landsting de största arbetsgivarna i kommunen.

Arbetsgivare	Andel av totalt antal anställda i kommunen	Antal anställda
Kiruna kommun	19,3	2 475
Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag	17	2 175
Norrbottens läns landsting	4,1	525
Last & terräng Häggroths traktor aktiebolag	2,5	325
LKAB malmtrafik AB	1,8	225
Radiotjänst i Kiruna aktiebolag	1,8	225
Lapplands kommunalförbund	1,4	175
Polismyndigheten	1,4	175
Svenska rymdaktiebolaget	1	125
Tekniska verken i Kiruna aktiebolag	1	125
Kirunabostäder aktiebolag	1	125
Centrala studiestödsnämnden	1	125
Coop Norrbotten ekonomisk förening	1	125
Samhall aktiebolag	1	125
Bravida Sverige AB	0,6	75

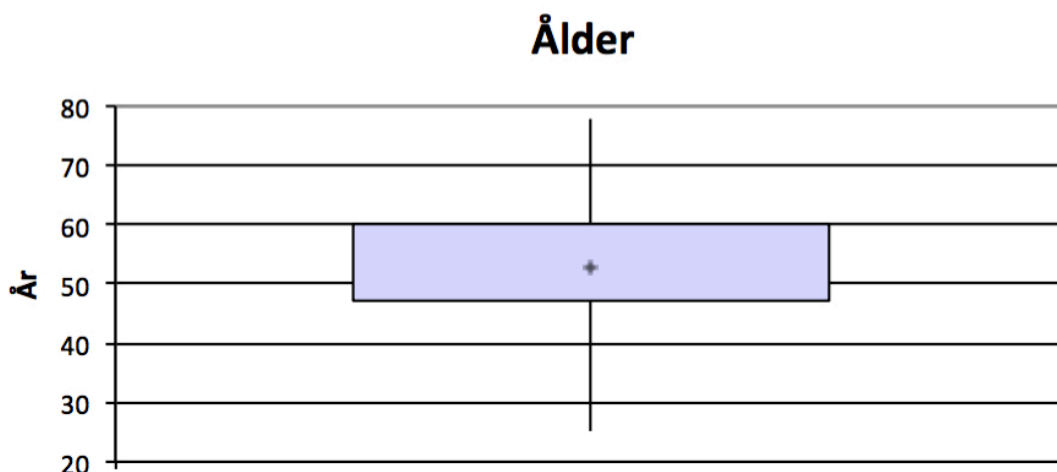
Tabell 20: 15 största arbetsgivare i Kiruna 2017 (källa: Regionfakta; SCB, Företagsregistret)

Företagsledare i Norrbotten

I föregående avsnitt har primärt sekundärdata använts, det vill säga offentlig statistik som i olika former samlats in och bearbetats för att få en förståelse för Norrbottens näringsliv. Information har insamlats från statistiska centralbyrån, patent- och registreringsverket samt andra källor för offentlig statistik. I följande avsnitt redovisas information från en omfattande enkätundersökning som genomförts med företagsledare i aktiebolag i Norrbotten. Samtliga aktiebolag med fem eller fler anställda samt ett urval av företag med en till fyra anställda har getts möjligheten att svara på en enkät. Totalt skickades 1900 enkäter ut och av dessa returnerades 480 enkäter för en svarsfrekvens om 25%. Efter att ha beräknat bortfall på grund av bl.a. registerfel återstår 180 användbara och komplett ifyllda enkäter. Under förutsättning att registerfel följer samma omfattning kan en användbar frekvens om 18% beräknas. Svarsfrekvensen i uppföljningen är något högre än i den ursprungliga studien men den användbara frekvensen är en procentenhet lägre på grund av primärt registerfel.

Bortfallsanalyser tyder på att det inte finns några strukturella eller systematiska fel i undersökningen. Analyserna har genomförts med hjälp av bokföringsdata och inkluderar variabler såsom antal anställda, omsättning och resultat för att nämna ett par. Tillvägagångssättet att genomföra bortfallsanalyser följer gängse vetenskapliga metoder för att undersöka tillförlitlighet i insamlat datamaterial.

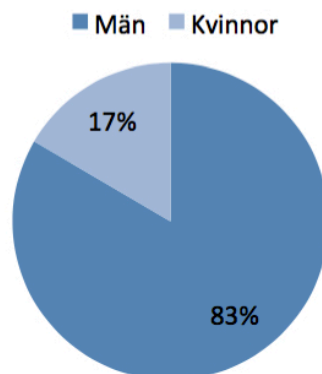
Av de företagsledare som besvarade enkäten varierade åldern mellan 25 och 78 år. I den ursprungliga studien var åldersspannet 23 till 74 år. I uppföljningen framgick att hälften av företagsledarna är 47 till 60 år. I den ursprungliga undersökningen var 50% av företagsledarna 43 till 57 år. Överlag är åldern bland företagsledarna högre i den uppföljande enkäten.



Figur 13: Åldersdistribution företagsledare

Av de företagsledare som besvarade enkäten är 83% män och 17% kvinnor, att jämföra med den ursprungliga undersökningen där 88% av respondenterna var män och 12% var kvinnor.

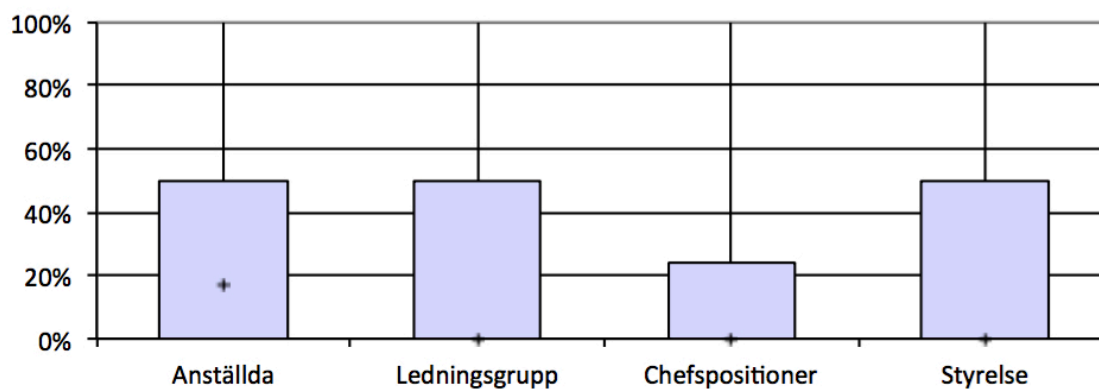
Kön



Figur 14: Könsfördelning företagsledare

Figuren nedan visar spridningen i andel kvinnor vid de undersökta företagen för samtliga anställda, för ledningsgrupp, för chefspositioner och för styrelse. Figuren visar att medianföretaget har 17% kvinnor anställda och att endast 25% av företagen har mer än 50% kvinnor anställda. Vad avser ledningsgrupper, chefspositioner och styrelse så har över hälften av företagen ingen kvinnlig representant i ledningsgruppen, som chef eller som styrelsemedlem. 25% av företagen har en jämställd ledning eller styrelse alternativt en överrepresentation av kvinnliga ledamöter. På motsvarande sätt har 25% av företagen kvinnliga chefer på minst en femtedel av chefspositionerna.

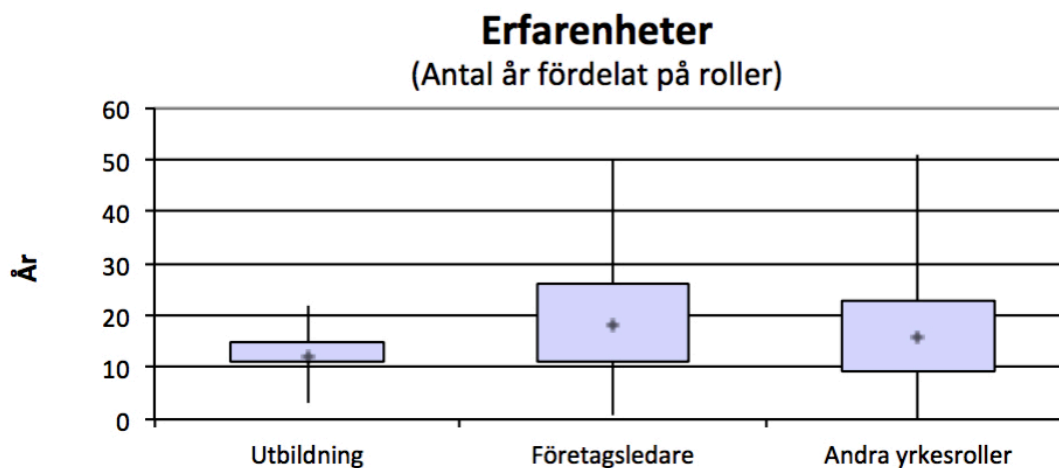
Könsfördelning



Figur 15: Könsfördelning i Norrbottens företag

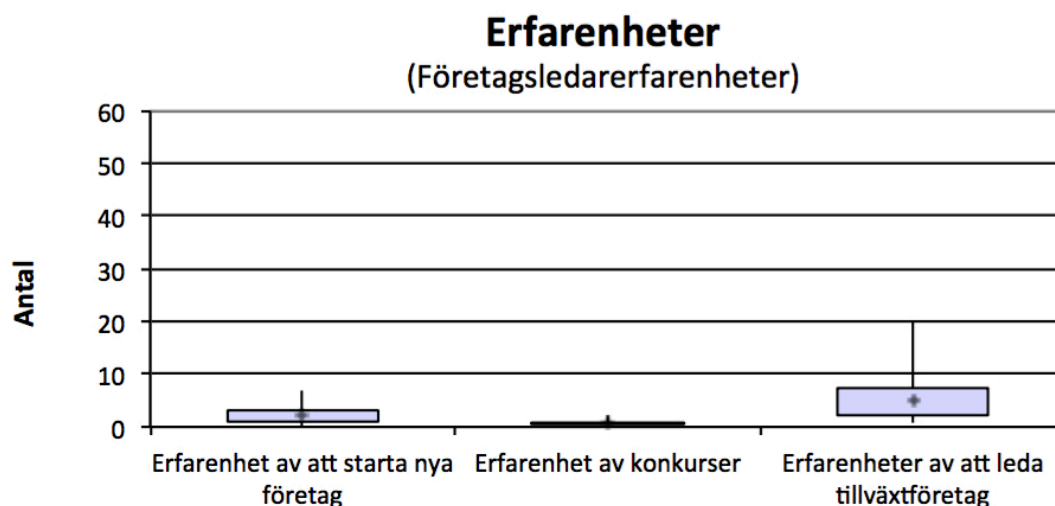
Företagsledarnas tidigare erfarenheter redovisas i figurerna nedan. Ungefär hälften av företagsledarna anger en utbildningserfarenhet som motsvarar gymnasienivå. Ett antal av

företagsledarna redovisar omfattande utbildningserfarenhet. Merparten av företagsledarna har omfattande erfarenheter från att arbeta som företagsledare. 75% av företagsledarna har mer än 10 års erfarenhet från att arbeta med företagsledning. Motsvarande har i stort sett samma andel av företagsledarna mer än 10 års erfarenhet av andra yrkesroller.



Figur 16: Företagsledares erfarenheter av andra roller

Figuren nedan redovisar företagsledarnas erfarenheter från att starta nya företag, av konkurser och av att leda tillväxtföretag. Figuren visar distributionen över antalet erfarenheter från samtliga erfarenhetskategorier. Överlag har 48% av alla företagsledare erfarenhet av att ha startat minst ett nytt företag. 10% av företagsledarna anger att de har erfarenhet av en företagskonkurs. 22% anger att de har erfarenhet av att leda tillväxtföretag.



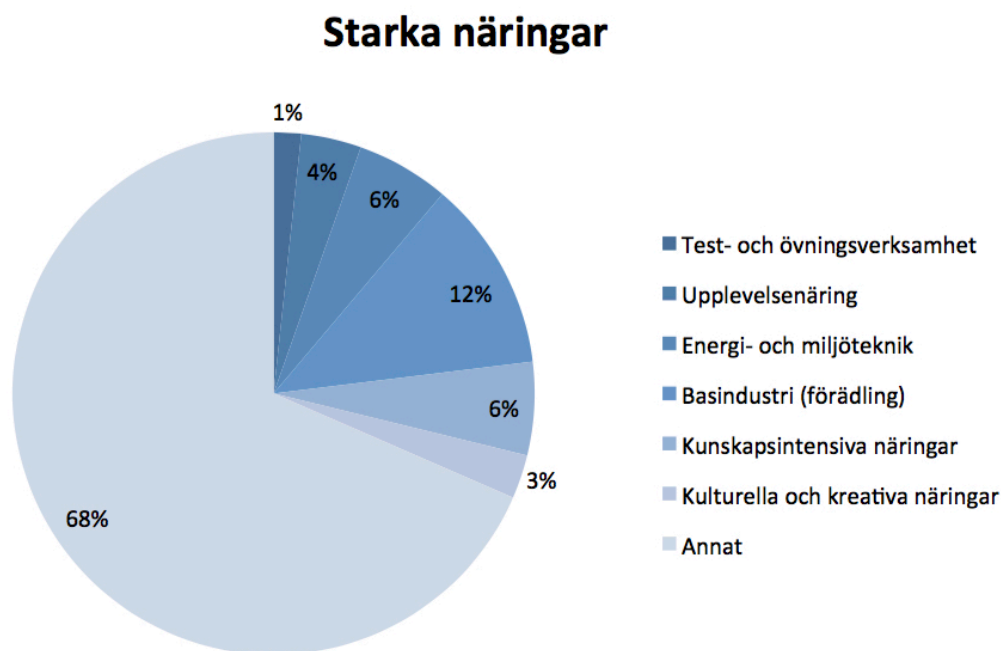
Figur 17: Företagsledares erfarenheter från företagsledning

Företagens inställning till tillväxt

I de regionala strategierna, se exempelvis regionala utvecklingsstrategin och den regionala innovationsstrategin, nämns sex näringar som starka näringar. Dessa näringar bedöms vara av strategisk vikt för en framtida regional utveckling. Näringarna som omfattas är test- och övningsverksamhet, upplevelsenäring, energi- och miljöteknik, basindustrin, kunskapsintensiva näringar, och kulturella och kreativa näringar.

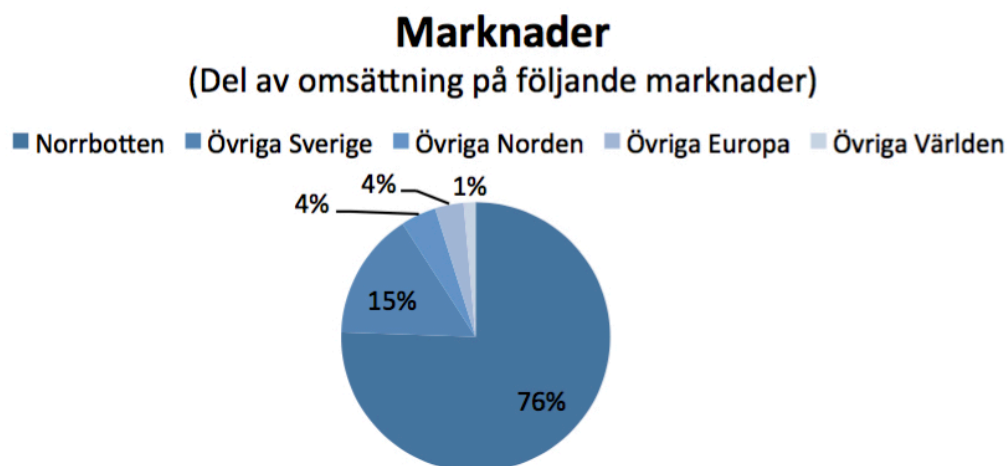
I enkätstudien tillfrågades företagsledare huruvida de upplevde att deras verksamhet kan klassificeras som någon av de starka näringarna. 68% av företagen angav att de inte såg att deras verksamhet ingår i starka näringar. Flest företag angav att de ingick i basindustrin följt av energi- och miljöteknik samt kunskapsintensiva näringar. Övriga starka näringar fick mindre än 5% av företagsledarna som identifierade sig med dem.

En statistik undersökning av de starka näringarnas organisationer i förhållande till övriga näringar visar inte på att det finns statistiskt signifikanta skillnader mellan företag inom starka näringar eller övriga företag vad gäller omsättning, omsättningsförändring, vinstmarginal, antal anställda eller förändring av antal anställda. Istället finns det mycket som tyder på att stark tillväxt sker såväl inom de identifierade starka näringarna liksom i övriga näringar på samma sätt som att vissa företag inte upplever någon, eller rentav negativ, tillväxt.



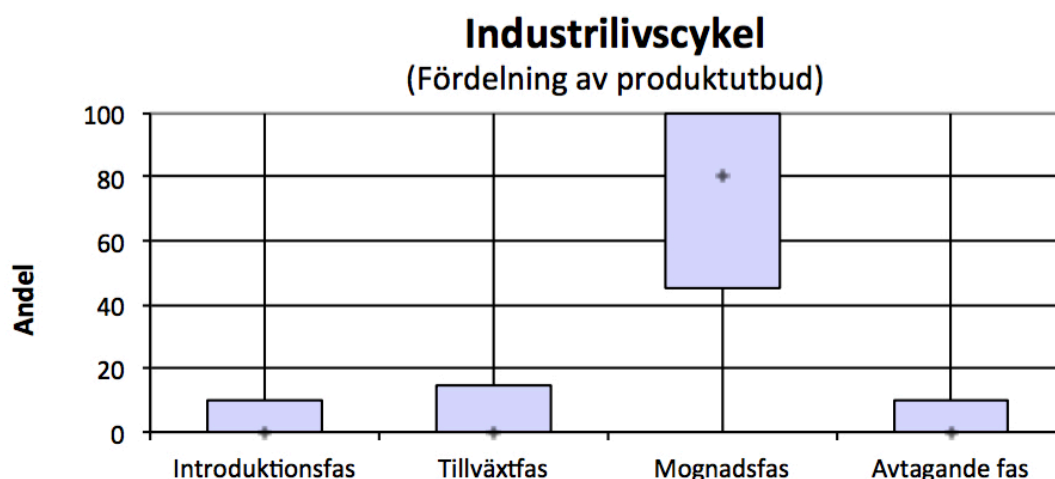
Figur 18: Fördelning av företagsledare som identifierar sig med starka näringar

De företag som ingår i studien uppger att merparten av försäljningen sker på den regionala marknaden. 76% av företagens omsättning kommer från försäljning i Norrbotten. 15% från övriga Sverige, 4% från övriga Norden, ytterligare 4% från övriga Europa och 1% från affärer med övriga Världen.



Figur 19: Fördelning av företagens försäljning på geografiska marknader

Majoriteten av företagen identifierar sina erbjudanden som mogna produkter (varor eller tjänster) där en mindre andel av försäljning kommer från nya erbjudanden eller erbjudanden som har en tillväxtfas.

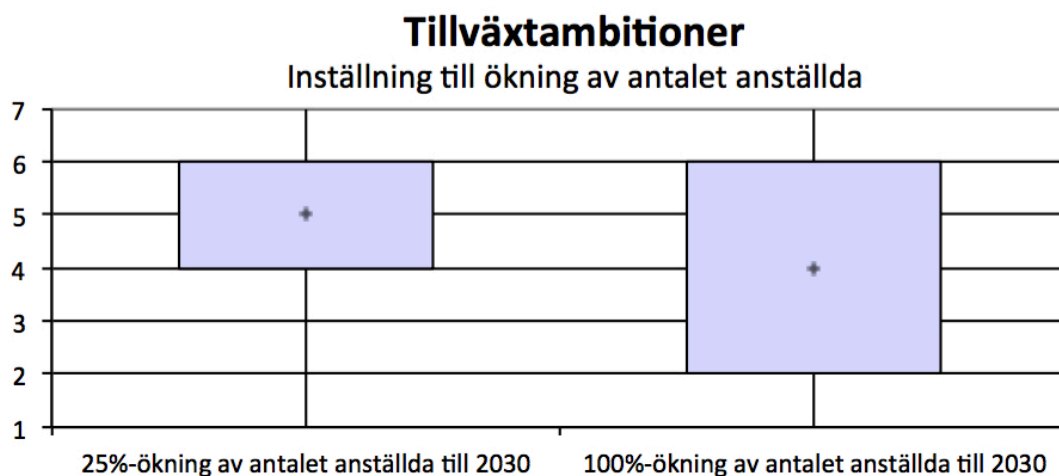


Figur 20: Företagens värdeerbjudanden i förhållande till deras livscykel

Vad avser företagsledarnas tillväxtambitioner fick de ta ställning till en 25% respektive 100% ökning av antalet anställda fram till 2030. Svarsalternativen sträcker sig från väldigt negativ (=1) till väldigt positiv (=7), där neutral utgör det mellersta alternativet (=4). Mätningen härstammar från en vetenskaplig studie publicerad i Journal of Management Studies och användes i den första studie som ligger till grund för denna rapport.

Drygt 50% av företagen ser en 25% tillväxt i antalet anställda till 2030 som positivt medan motsvarande närmare 30% ser en 100% tillväxt i antal anställda till 2030 som positivt. Det första av alternativen är jämförbart med den ursprungliga studien medan något färre anser att en 100% tillväxt i antal anställda ses som positivt i denna uppföljande studie.

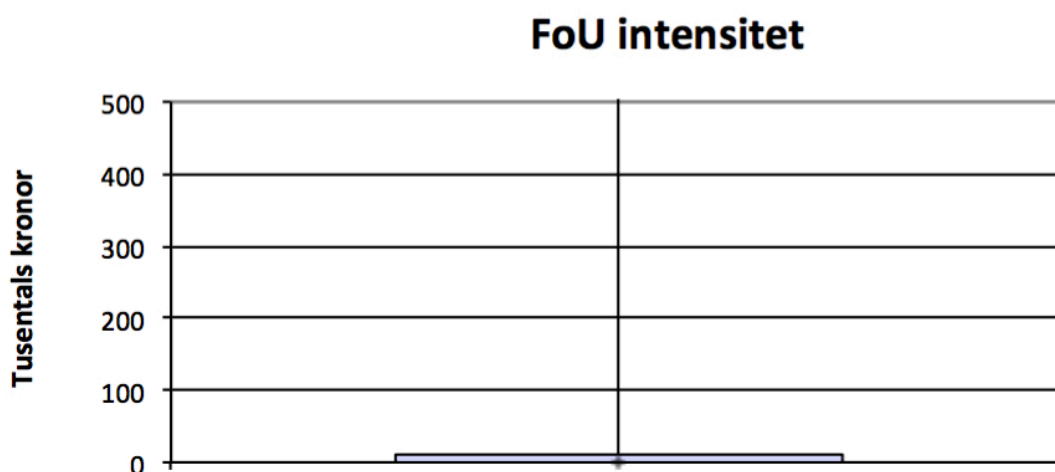
Resultatet kan bero på flera faktorer. Förändringen är relativt marginell och kan bero på slumpmässiga orsaker. Det kan också vara så att tidsperioden som anges i uppföljning är något längre vilket kan påverka hur positivt en omfattande tillväxt upplevs.



Figur 21: Företagsledarnas tillväxtambitioner

Företagens tillväxtkapacitet

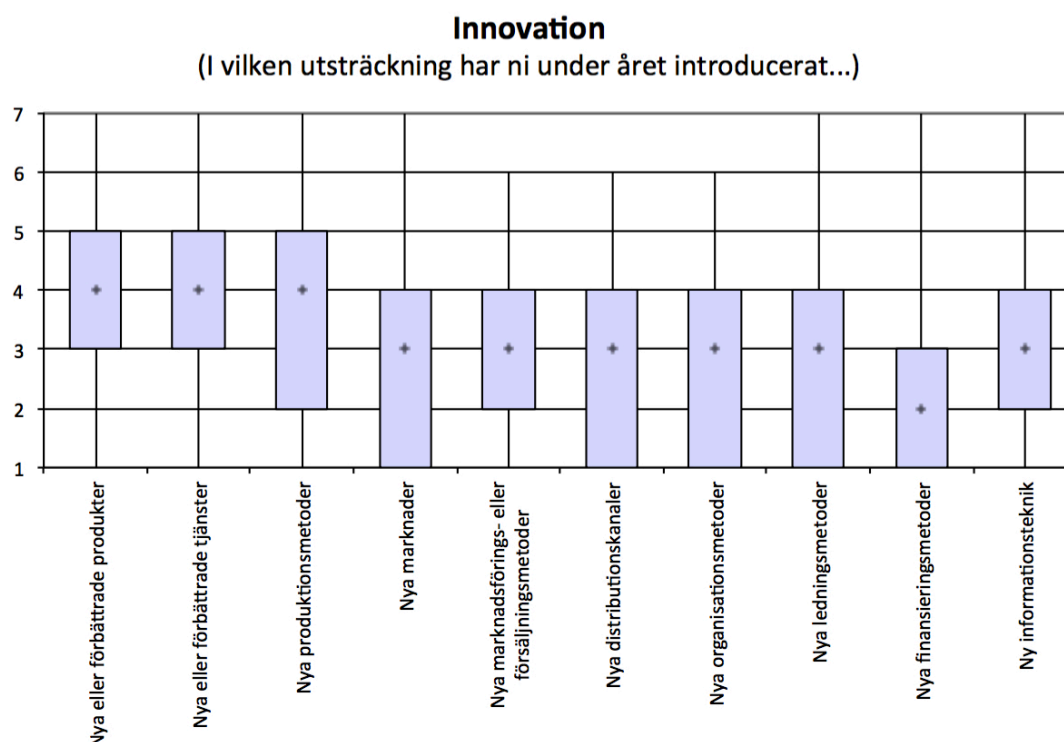
I syfte att förstå företagens arbete för att åstadkomma tillväxt och uppnå tillväxt-ambitioner ställdes en fråga om hur stora kostnader företagen under föregående år haft som kan relateras till forskning och utveckling av företaget. 66% av företagen anger att de inte har haft några kostnader för forskning och utveckling för det gångna året (att jämföra med 50% i den ursprungliga studien). 16% anger att de satsar mer än 100 tusen kronor på forskning och utveckling och resterande 18% anger att de satsar upp till 100 tusen kronor.



Figur 22: Uppskattad avsättning på forskning och utveckling

Vad gäller förnyelse har företagsledarna i enkäten fått ange vilka innovationsdimensioner som de fokuserat på. De dimensioner som någorlunda träder fram som fler verksamheter

fokuserar på behandlar nya och förbättrade produkter och tjänster samt nya produktionsmetoder. I övrigt är responserna i denna uppföljning något lägre överlag jämfört med den ursprungliga undersökningen.

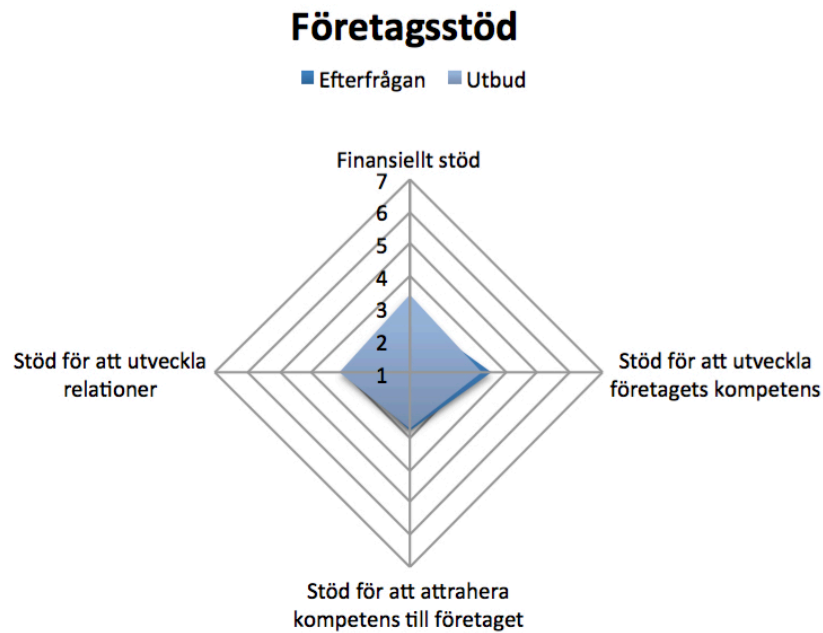


Figur 23: Förnyelsegrad genom innovation

Företagens stöd

En del av syftet med undersökningen var också att förstå vilka behov av stöd företagsledare upplever att de har behov av och vilka de har tillgång till. I syfte att belysa detta ställdes frågan: I vilken utsträckning företagen i Norrbotten under de tre senaste åren haft behov respektive tillgång till fyra olika alternativ av stöd. Alternativen består av finansiellt stöd, stöd för att utveckla företagets kompetens, stöd för att attrahera kompetens till företaget och stöd för att utveckla relationer.

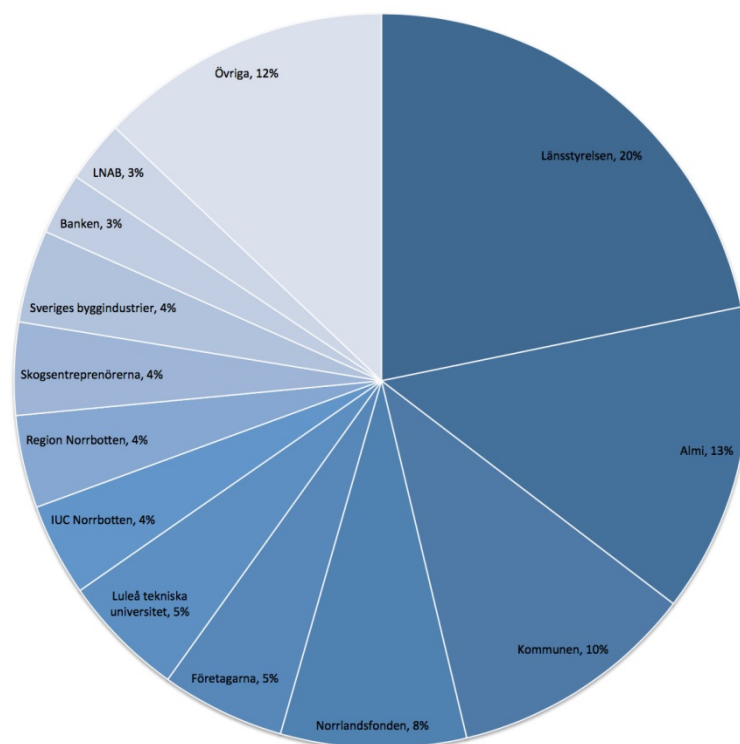
Överlag matchar utbudet av stöd den efterfrågan som finns. Det är på frågorna kopplat till kompetens som efterfrågan är något större än vad utbudet är och specifikt så för efterfrågan av stöd för att utveckla företagets kompetens. Detta stämmer väl överens med de tillväxtutmaningar som företagsledare har angett i öppna svarsalternativ och som presenteras i sista delen av rapporten.



Figur 24: Upplevd efterfrågan och utbud av företagsstöd

En uppdatering i den enkät som ställdes till företagsledarna var att det fanns en öppen frågeställning som berörde vilka organisationer som har stött utvecklingen av företaget. Frågan formulerades som: Vilka stödjande organisationer i Norrbotten har varit betydelsefulla för er utveckling under 2000-talet?

Det var möjligt att låta bli att svara på frågan och det var möjligt att skriva fler organisationer på frågan. Figuren nedan visar hur svaren fördelat sig på olika organisationer. Flest omnämningar fick länsstyrelsen som nämndes i vart femte fall, därefter kommer Almi och den egna kommunen som andra och tredje mest nämnda organisationer.



Figur 25: Företagens stöd enligt företagen

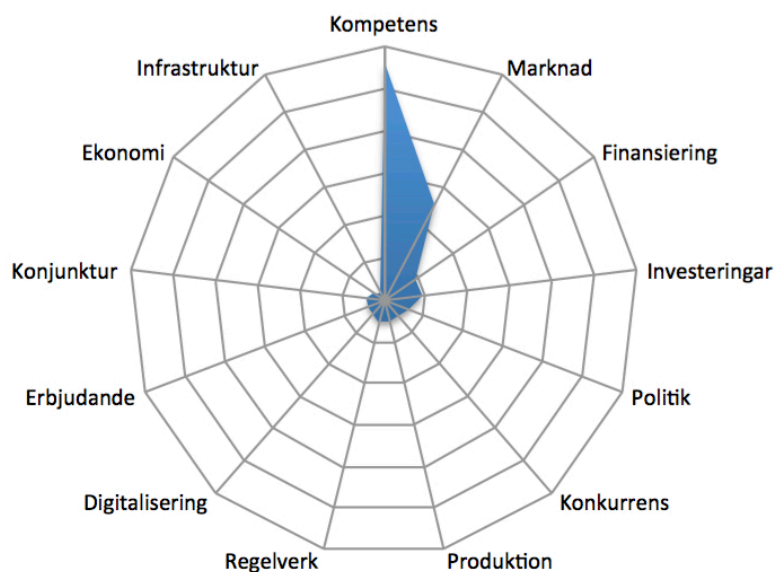
Övriga inkluderar med 1% vardera:

- Arbetsförmedlingen
- Företagsbolaget i Gällivare
- Handelskammaren
- IN-Gällivare
- LTU Business
- Maskinentreprenörerna
- NUTEK
- Näringslivet i Arvidsjaur
- Småföretagarna
- Sparbanken Nord
- Styrelseakademin
- Svenskt näringsliv
- Swedish Lapland
- Tillväxtverket
- Åkeriföreningen.

Företagens utmaningar

En av de öppna frågeställningarna i slutet av enkäten till företagsledarna uppmanade företagsledaren till att nämna vilka som är de största utmaningarna för att de ska uppnå en 25% omsättningstillväxt till 2025. Svaren har tematiserats utifrån vilket område de har berört och presenteras i spindeldiagrammet nedan för att visualisera vilka dimensioner som nämnts och i vilken utsträckning de nämnts.

Utmaningar för att uppnå omsättningstillväxt



Figur 26: Företagens utmaningar för att realisera tillväxtambitioner

I syfte att levandegöra dimensionerna presenteras nedan respektive dimension med ett par exempel på punkter som har klassificerats som tillhörande dimensionen. Exemplet är direkt hämtade från de öppna frågeställningarna och endast små språkliga justeringar har genomförts.

Ekonomi

- Behålla täckningsgrad.
- Likviditet.
- Att bibehålla marginal i affären.

Politik

- Omöjligt med dessa fladdriga politiska svängningar, för korta perspektiv.
- Högre förståelse för basnäringarna hos regeringen och riksdag.
- Myndighetsbeslut.
- Riksbankens räntepolitik samt regeringens skattepolitik.
- Valfärdsutredningar, i vilken riktning väljer regeringen och riksdagen att gå, försäkringskassans direktiv?
- Mera infra jobb, mindre skatter.

Infrastruktur

- Utbyggnad av infrastrukturen.
- infrastruktur i Norrbotten och Västerbotten.

Erbjudande

- Öka produktkvalitet och hitta nya innovativa produkter
- Nya produkter.
- Utökad förädlingsgrad.
- Produktsortiment till rätt pris.

Produktion

- Kvalitetsystem till produktionen.
- Bättre projektstyrning.
- Att produktionskapaciteten hos våra underleverantörer ökar. Att våra underleverantörer vågar utveckla sig.
- Tillgång på råvara.
- Råvarutillgång.

Marknad

- Nya kunder.
- Att vi på allvar kan göra ett genombrott med våra miljöstationer, då kan vi växa inte bara 25% men 250% till 2025.
- En vikande marknad. En koncentration av kunder som växer och har sin centrala verksamhet baserad utanför regionen, avtal tecknas där huvudföretaget är baserat till låga priser.
- Ökad marknad för våra produkter.
- Efterfrågan. Marknadsåtgärder.
- Hitta nya möjligheter att finna nya kunder.
- Marknadsläget.
- Marknadsföring.
- Att internationella kunder skall veta att vi finns och vad vi kan erbjuda.
- Marknadsföra oss bredare (över hela Sverige).
- Ny kundanskaffning.
- Nya exportmarknader och distributionskanaler.
- Högre efterfrågan.
- Marknadstillväxt.
- Förändra kunders synsätt på oss, de måste se oss som en tillgång.
- Marknadstrender.
- Nya marknader.
- Efterfrågan.
- Att kunna få till ett kunderbjudande som attraherar både proffs och konsumentmarknad.
- Bättre, bredare marknadsföring.
- Villkoren för våra kunder.
- Bättre försäljningsmetoder.

- Att vi bor på en liten ort, vi bedriver gymverksamhet och orten har bara max antal invånare. Arbetet för att bevara befintliga kunder viktig, inte bara försöka få in nya.
- Hitta nya arbetsområden samt nya kunder.
- Få igång min nyinköpta camping.
- Samhällets behov styr vår omsättning. Inom vissa områden är det bra med en minskad omsättning.

Digitalisering

- Digitalisering och Internet of Things! En förväntad hög kundefterfråga av tjänster och produkter inom det området.
- Digitalisering.
- Att effektivisera/digitalisera organisationen.
- Största utmaningen är att hitta ett sätt att tillsammans med e-handeln göra kundupplevelsen ännu bättre. Vi har inom kedjan ett skapligt omnisystem men det måste bli bättre.

Regelverk

- Skattetryck. Personalansvar, sjukskrivningar, rehabilitering, LAS etc. Myndighetspåhitt t.ex. energimärkning, GDPR.
- Klara alla myndighetskrav och EU-normer.
- Godkända tillstånd (från myndigheter) inom bland annat täkt och byggnation. Merparten av verksamheten omfattas av anmälnings- eller tillståndsplikt i en eller annan form.
- Ny lagstiftning MIFID2 m.m.
- På tok för mycket vabb, inte rimligt. Detta påverkar företaget negativt, Vi är 6 st totalt om två är borta så blir det konsekvenser. Detta gäller nog alla företag! Är inte mot att man är hemma med barn, men någon måtta.

Finansiering

- Svårare att få finansiering i en bransch med låga marginaler och höga investeringskostnader.
- Kunna finansiera och bygga fler hotellrum.
- Finansiering.
- Ekonomi.
- Finansiering.
- Kapital.
- Att hitta finansiärer för att utveckla verksamheten.
- Klara av att finansiera den expansion vi är inne i.
- Finansiering och tillgång till byggbar mark.

Investeringar

- Bygga ut befintlig fabrik, börja bygga större fritidshus (Attefall).
- Vi behöver större lokaler, båda till företaget och service.
- Ej realistiskt utan stora investeringar samt ny råvaruförsörjning.
- Omgestaltung av befintlig anläggning.

- Investering i utbyggnad av fastighet. Det sistnämnda handlar inte lika mycket om finansiering som möjlighet till närliggande mark för expansion inom samma geografiska område.
- Utbyggnad av restaurangen.
- Våga ta risk för våra investeringar står minst 75 år (hus).
- Att vi har tillräckligt ekonomiskt utrymme för att göra nödvändiga investeringar. Investeringar som behövs för att öka produktutbud och därmed försäljning.
- Hitta nya bättre lokaler.

Konjunktur

- Att konjekturer inte viker ner allt för mycket.
- Fortsatt tillväxt och stark konjunktur.
- Gruvindustrin fortsatt utveckling. Stadsomvandlingen kommer i gång, att vi kommer in och räknar på jobb i "stan".
- Allmän konjunktur.

Konkurrens

- Att bemöta konkurrensen från internationella aktörer som har enorma resurser att kunna fördela sina vinster/förluster.
- Konkurrensen på marknaden.
- Mindre konkurrens.
- Konkurrenssituation.
- Utlandskonkurrens.

Kompetens

- Rätt kompetens bland personal. Pågår en ständig intern utbildning, med start från ungdomar ifrån gymnasieutbildning.
- Kontinuitet hos medarbetare.
- Hitta kompetent personal.
- Personalbehov.
- Personal.
- Tillgång till kompetent personal.
- Rekrytering av kompetent personal p.g.a. pensionsavgångar.
- Rekrytering.
- Det finns inget egenvärde i en anställningstillväxt.
- Hitta kompetent personal.
- Tillgång på utbildad personal, konkurrens om arbetskraft med gruvnäringen och byggindustri.
- Tillgång på personal. Förändring inom EU som kan leda till minskade intäkter.
- Befolkningsutvecklingen.
- Tillgång till yrkeskunnig personal.
- Att vi hittar rätt och kompetent personal och att vi når ut på marknaden samt att vi får bibehålla och utveckla den service i form av infrastruktur som är nödvändig för att vårt företag skall kunna fortsätta jobba vidare.
- Att finna yrkeskunnigt personal.
- Bemanning, kompetent personal samt finansiering.
- Hitta rätt personal att anställa.

- Behålla personal! Personalförsörjning! Vara attraktiv nog för att attrahera kompetenta "administratörer" kalkylatorer, projektledare d.v.s. personer med redan god erfarenhet från branschen som skulle tänka sig börja hos oss.
- Tillgång på arbeten.
- Kompetens tillgång.
- Att hitta kompetent personal.
- Stöd att anställa personal.
- Personal.
- Luleå behöver satsa på skola, för att kunna locka nya invånare/arbetskraft. Nu byggs bostäder, men man sparar på skolan.
- Kompetensbehovet.
- Kompetensförsörjningen.
- Hitta kompetens & personal med rätt utbildning.
- Välutbildad personal och tillgång till personal.
- Att attrahera personal att utbilda sig och vilja jobba inom yrket.
- Få tag i rätt personal.
- Tillgång till kunnig och ansvarsfull arbetskraft.
- Anställda.
- Finna ytterligare kompetens för konsult/utbildningar.
- Tillgång på personal med kompetens.
- Chaufförer.
- Tillgång till arbetskraft på kollektivsidan.
- Tillgång arbetskraft.
- Hitta unga anställningsbara elektriker. Behålla ungdomen i företaget.
- Erhålla kompetenta anställda till organisationen för att höja konkurrensvivån.
- Hitta rätt medarbetare, rekrytera rätt.
- Kompetent personal, svårt att rekrytera.
- Arbetskraft.
- Invånarantalet.
- Kompetensförsörjning.
- Tillräckligt arbetskraft.
- Återväxt av nya kompetenta (utbildade) medarbetare när 25% slutar i pensionsavgångar. Någonstans att bo, erbjuda bostad.
- Personal.
- Personal.
- Försäljningsresurser (personal).
- Rätt personal med inställning för utveckling.
- Kompetens.
- Personal.
- Rekrytering är den absolut största utmaningen.
- Tillgång personal.
- Ersätt nuvarande ledning med yngre. Övertagande av företaget. Det finns ej i detta fall tandläkare att anställa eller att överlåta till.

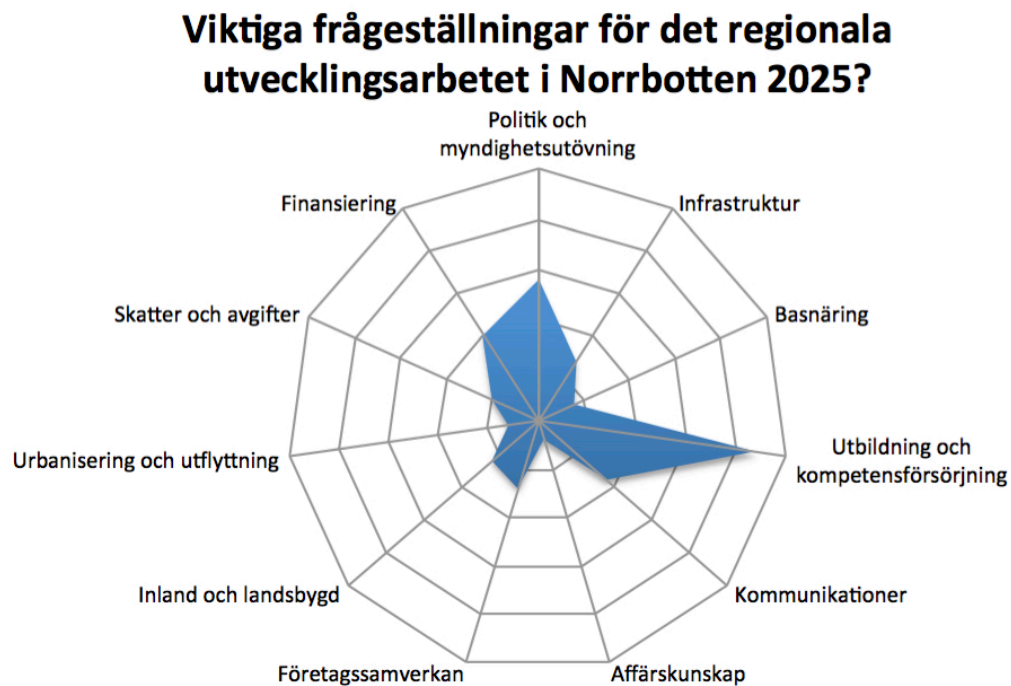
Andra målsättningar

- Jag är förhoppningsvis pensionär 2025.
- Ålder.

- Vi anser inte att omsättningstillväxt är viktigast, det vinsten som är viktigast.
- Eftersom vi snarare har som målsättning att minska ner organisationen och istället erbjuda hyrstolar, så kommer vi troligen att minska vår omsättning i stället, men förhoppningsvis ändå få ett bättre resultat.
- Ej intresserad av att öka, ska snart avveckla.
- Jobbar inte 2025.
- Inget självändamål, lönsamhet är prioritet 1. Affärsutveckling kan bidra till omsättningsökning. Företaget har under flera år expanderat och är nu i en fas av att konsolidera och jobba m lönsamhet.
- Då är förmodligen företaget överlåtet till anställda eller nedlagt.
- Ska gå i pension, ska inte hålla på till 2025.

Kommentarer till det regionala utvecklingsarbetet

En uppföljande frågeställning berörde vilka frågeställningar företagsledarna anser är centrala för det regionala utvecklingsarbetet. Frågan löd: Vilka frågeställningar är enligt er viktiga för det regionala utvecklingsarbetet i Norrbotten fram till 2025? Svaren har tematiserats utifrån vilket område de har berört och presenteras i spindeldiagrammet nedan för att visualisera vilka dimensioner som nämnts och i vilken utsträckning de nämnts.



Figur 27: Kommentarer till det regionala utvecklingsarbetet

I syfte att levandegöra dimensionerna presenteras nedan respektive dimension med ett par exempel på punkter som har klassificerats som tillhörande dimensionen.

Politik och myndighetsutövning

- Myndighetsutövningen måste bli mer effektiv "kundvänlig" (t.ex. Länsstyrelsen har ägnat 28 år! till att undersöka/åtgärda miljöproblem inom vårt industriområde). Transport/fraktkostnader får inte påverkas av fler pålagor. Energikostnaden för uppvärmning/produktion av fler pålagor.
- Stabilitet.
- Statligt stöd för praktikanter, lägre arbetsgivarkostnader för ungdomar, investeringsstöd.
- Vatten och avlopp till nya bostadsområden.
- Bullermatta över Luleå.
- Vilka politiska beslut kommer att fattas i framtiden?
- Värna om det lokala entreprenörskapet.
- Politiska beslut! Lånevillkor, ränteläget.
- Politiskt maktskifte.
- Länsstyrelsen och myndigheter
- För vår bransch är skogs- och miljöpolitiken viktig för ett uthålligt skogsbruk.
- Långsiktiga politiska beslut.
- Kommunen ska vara en serviceenhet till medborgarna och företagen, se till att hantera bygglov markfrågor och släppa IT jobb på entreprenad.
- Att primär och landstingskommunerna använder sina skattepengar till grundläggande bastjänster som skola, sjukvård och lokal infrastruktur.

Infrastruktur

- Infrastruktur.
- Infrastruktur (vägar, transporter) och finansiering.
- Infrastruktur och utmaningarna med att hålla service uppe även i våra glesare delar av regionen.
- Infrastruktur, vägar m.m.
- Infrastruktur, arbetskraft.
- Infrastruktur inom Norrbotten samt Norrbotten-Sverige i övrigt.
- Tildelning av pengar till infrastruktur förbättring av vägar.

Basnäring

- Utveckla och bevara basnäring.
- Gruvverksamheten i malmfälten.
- Att basindustrin ges möjlighet att investera/exportera.
- Att basindustrin börjar ta tillvara och använda den kunskap/resurs som finns i Norrbotten.

Utbildning och kompetensförsörjning

- Arbetsförmedlingen.
- Arbetskraft.
- Att kunna se till att vi har tillräckligt hög kompetens i företaget.
- Utbilda fler plåtslagare.
- Utbildning.
- Utbildning.

- Utbildning av arbetskraft. Maskinförare, lastbilschaufförer.
- Utbildning av yrkesfolk.
- Undvika att sprida utbildningsställen runt om i länet, utbildningskvaliten blir försvagat.
- Ungdomar till bristyrket elektriker/elmontör etc.
- Motiverad arbetskraft.
- Personal, hur får vi tag i personal.
- Kompetensförsörjning.
- Kompetensförsörjningen.
- Kompetenshöjning hos all personal i organisationen.
- Kompetensbehovet.
- Mer invånare.
- Flera aktiviteter för implementering av nyanlända.
- Befolkningsutvecklingen.
- Kan vi attrahera teknisk spetskompetens i önskvärd utsträckning regionalt för att stärka vår produktutvecklingsorganisation i Luleå?
- Invånarantalet.
- Inflyttning.

Kommunikationer

- Bättre kommunikationer.
- Flygplats i Gällivare. Längre bana och ett flygbolag som flyger enligt tidtabell.
- Transporter.
- Transporter.
- Transportstödets fortlevnad.
- Norrbotniabanan.
- Kommunikationer.
- Flygförbindelser.
- Uppfyllande av regeringens bredbandsstrategi.

Affärskunskap

- Fokus på teknik och kunskap. Avstå från "legotillverkning" med låg förädlingsgrad.
- Mentorskap/styrelsehjälp.

Företagssamverkan

- Främja samarbete mellan företag.
- Titta på Region Gnosjö = samarbete.
- Samarbeta inom regimen basindustrier - mindre företag.
- Samarbete mellan småföretagare, Gnosjöanda.
- Samverkan inom länet.
- Samverkan inom länet.
- Mer samarbete mellan företag, blivit bättre med delvis ny generation. Ta hjälp av varandra i olika segment. D.v.s. inte investera i samma maskinpark, utan köpa olika och lägga jobb till varandra istället.

Inland och landsbygd

- Bättre fraktbidrag. Inlandskommuner har 80-160 mil till bra marknad.
- Bättre företagsutveckling i de små kommunerna t.ex. Näringslivsutveckling m.m.
- Levande landsbygd.
- Att även inlandet utvecklas, känns som det är bortglömt.
- Investering i landsbygd.
- Levande landsbygd = bra kommunikationer, bredband etc.

Urbanisering och utflyttning

- Att det skapas möjligheter för unga att stanna kvar, vända trenden att allt skall centraliseras till Stockholm det finns arbeten men få arbetare p.g.a. utflyttning. Att de värden som skapas i regionen malm, elkraft, skog till en del återinvesteras i regionen både i form av arbetstillfällen och kapital.
- Att regeringen inte via skatter och avgifter påskyndar urbaniseringen.
- Utflyttning.

Skatter och avgifter

- Skatter, löneskatter.
- Drivmedelskatterna måste sänkas.
- Sänkta arbetsgivaravgifter.
- Hur fan kan det vara möjligt för driftiga människor att godta dagens företagsskatt?
- Anpassning av skatter m.m. till internationell nivå.

Finansiering

- Tillgång på riskkapital till små företag.
- Finansiering, ett väl fungerande-lönsamhet inlandsföretag är inget värt i bankernas ögon! Detta trots att vi opererar långt utanför planeringsorten.
- Kapitalbehov.
- Finansiering.
- Bidrag för uppstart och utveckling.
- Finansiell trygghet -vid investeringar -vid lågkonjunktur eller då företag hamnar i ekonomiskt tuffa lägen p.g.a. händelser. -Bankerna har en benägenhet att vara medgångspartner och ta avstånd vid motgång. -Infrastrukturer, vägar, tåg.
- Att banker och övriga finansiärer ska ge oss möjligheten att satsa på landsbygden. Detta är svårt idag, då det är svårt att få lån.
- Finansiella möjligheter/stöd för tillväxt/utveckling.
- Möjlighet att få konsultcheckar för tjänster köpta i utlandet. Se till att posten inte försämrar sin service. I år ändrade de måttgränserna på varubrev vilket kommer att fördyra frakten för mina kunder till det dubbla. Regeringen slopar kravet på "brev" inom SE å 24 tim., det försämrar min konkurrenskraft jämfört med storstäder.
- Konsultcheck även till de som har eget kapital i bokföringen

Källförteckning

Ejdemo, T., P. Söderholm, H. Ylinenpää och D. Örtqvist (2016). Framtidens Norrbotten : Fem scenariobeskrivningar över länets utveckling. Rapportserie / Länsstyrelsen i Norrbottens län. Luleå, Länsstyrelsen i Norrbottens län: 72.

Örtqvist, D. (2014). Tillväxtförutsättningar för Norrbottens näringsliv : En kart-läggning av företagens styrkor, svagheter och utmaningar. Rapportserie / Länsstyrelsen i Norrbottens län. Luleå, Länsstyrelsen i Norrbottens län: 39.

Örtqvist, D. (2015). Näringslivsutveckling i nordprogramområdet : En analys av tillväxtambitioner, samverkan och export. Rapportserie / Länsstyrelsen i Norrbottens län. Luleå, Länsstyrelsen i Norrbottens län: 59.

Örtqvist, D. (2017). Digitaliseringen och näringslivet. Luleå, Luleå tekniska universitet: 22.

Örtqvist, D. och T. Ejdemo (2017). Hur mår besöksnäringen i Norrbotten? Luleå: 23.



Länsstyrelsen
Norrbotten

